

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa

Profil ogólnoakademicki

Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Ul. Dewajtis 5, 01-815 Warszawa

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **Ochrona Środowiska**

1. Poziom/y studiów: **I stopnia; II stopnia**
2. Forma/y studiów: **stacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}
Nauki biologiczne

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Studia I stopnia		
Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki biologiczne	150	83
filozofia	30	17
Studia II stopnia		
Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki biologiczne	83	70
filozofia	37	30

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Znajdują się w załącznikach: Program1Stopień.pdf oraz Program2Stopień.pdf.

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Maciej Bała	Dr hab. Prof.ucz. Dziekan WFCh
Jacek Tomczyk	Prof. Dyrektor Centrum Ekologii i Ekofilozofii
Grzegorz Embros	Dr prodziekan ds. studenckich dla kierunków ochrona środowiska, filozofia i kognitywistyka i ds. jakości kształcenia na kierunku ochrona środowiska.
Kamil Karaban	Dr Planista na kierunku Ochrona środowiska

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	6
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	6
1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.	11
3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	14
4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	18
5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	23
6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	24
7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	24
8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	26
9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	29
10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	30
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	38
Część III. Załączniki	40
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	40
Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku	40

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie jest wyższą uczelnią publiczną, której początki sięgają 1954 roku (wówczas nosiła nazwę Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie – ATK). Od 1999 roku działa jako Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (UKSW) na mocy Ustawy z dnia 3 września 1999 roku. Aktualnie uczelnia kształci ponad 11000 studentów i doktorantów na 37 kierunkach studiów, posiada 13 uprawnień do nadawania stopnia doktora oraz 9 uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego. UKSW zatrudnia ok. 1150 osób w tym ponad 740 nauczycieli akademickich i ok. 400 pracowników administracyjnych.

Wydział Filozofii Chrześcijańskiej (WFCh) jest podstawową jednostką naukowo-dydaktyczną UKSW i istnieje od chwili powołania ATK uchwałą Rady Ministrów z 2 sierpnia 1954 roku. Początkowo na WFCh był prowadzony tylko jeden kierunek studiów – filozofia. W 1982 roku został powołany drugi kierunek studiów – psychologia. W 2002 roku ze specjalności ekologii człowieka i bioetyki wyodrębnił się trzeci kierunek studiów – ochrona środowiska, a w 2008 roku – biologia (obecnie na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku). Prowadzone kierunki studiów są odpowiednio przyporządkowane trzem instytutom: Instytutowi Filozofii, Instytutowi Psychologii oraz Centrum Ekologii i Ekofilozofii (CEiE).

Obecnie na WFCh pracuje ponad 100 pracowników naukowo-dydaktycznych. Na poszczególnych kierunkach studiuje łącznie kilkuset studentów i doktorantów. WFCh posiada: Centralne Laboratorium Psychologiczne (7 laboratoriów), Laboratoria Przyrodnicze CEiE (19 laboratoriów), Stację Meteo, Bibliotekę Filozoficzną im. prof. W. Wąsika. W ramach WFCh funkcjonują także: Ośrodek Projektowy WFCh, Centrum Etyki Stosowanej i Bioetyki „Dignitas”, Interdyscyplinarne Centrum Badań nad Rozwojem i Osobowością „Personalitas”, Radio Filozoficzne „Sed Contra”. Wydział współpracuje z wieloma instytucjami naukowymi i pozanaukowymi oraz może poszczycić się licznymi osiągnięciami badawczymi i dydaktycznymi.

Wydział posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora i stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinach: filozofia i psychologia. Wydział uzyskał pozytywną ocenę instytucjonalną i akredytację Polskiej Komisji Akredytacyjnej na lata 2013-2018. WFCh posiada kategorię A przyznaną w roku 2021 w dyscyplinie filozofia i psychologia w ocenie parametrycznej MNiSW za lata 2017-2020.

WFCh określił swoją misję i strategię rozwoju na lata 2022-2025 wraz z zadaniami szczegółowymi dla poszczególnych instytutów, w tym także dla CEiE.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Założenia dotyczące kształcenia na kierunku studiów ochrona środowiska zostały uwzględnione w Misji i Strategii Rozwoju Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej UKSW na lata 2022-2025 (<https://wfch.uksw.edu.pl/wydzial/misja-i-strategia/>) oraz w zadaniami szczegółowych dla Strategii Rozwoju Kształcenia na kierunku Ochrona Środowiska, które pozostają w zgodności z aktualną Misją i Strategią Rozwoju UKSW.

Misją Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie „*jest prowadzenie badań i kształcenie przyszłych intelektualnych elit dla państwa, świata i Kościoła. Uniwersytet ma być ośrodkiem, z którym utożsamia się jego wspólnota: pracownicy, doktoranci i studenci, oraz społeczność, czyli doktorzy honoris causa, emerytowani pracownicy, absolwenci oraz inne osoby na różne sposoby związane z uczelnią.* Program studiów znajduje swoje odniesienie do Strategii Rozwoju UKSW na lata 2022-2025.” (Uchwała Nr 45/2022 Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie Strategii Rozwoju Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie 2022 –2025). Określone w niej działania, zmierzające do realizacji celu jakim jest wysoki poziom kształcenia uniwersyteckiego, obejmują „Uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej poprzez tworzenie unikatowych programów studiów interdyscyplinarnych.” Obejmują także „Uwzględnienie w ofercie edukacyjnej potrzeb rynku pracy, oczekiwań społeczeństwa, środowiska gospodarczego, instytucji samorządowych.” Koresponduje z tym działania prowadzące do konstruowania programów nauczania odpowiadających na wyzwania nowoczesnej gospodarki i społeczeństwa. Przywoływana Strategia Rozwoju UKSW wymienia tu między innymi: „zmiany klimatyczne, zrównoważony rozwój, dobro publiczne i społeczeństwo obywatelskie z poszanowaniem godności drugiego człowieka.” (s. 16). Oferta edukacyjna na kierunku Ochrona Środowiska odpowiada także celom przyjętym we wspomnianym dokumencie, takim jak: rozwój kształcenia w zakresie posługiwania się językami obcymi (s. 17); indywidualizacja procesu kształcenia (s. 16) czy rozwój współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie kształcenia z możliwością zapraszania do przeprowadzenia zajęć praktyków, w szczególności ze sfery biznesu (s. 17). Wpisuje się to w postulat współpracy z biznesem, otoczeniem społecznym i instytucjonalnym (m.in. przepływ informacji pomiędzy otoczeniem społecznym i instytucjonalnym a CEiE, który ułatwiają studenckie praktyki zawodowe i organizowane szkolenia). Ponadto realizowana koncepcja kształcenia nawiązuje do postulatów mobilności studentów i pracowników (w ramach programów Erasmus+, MOST).

Koncepcja kształcenia na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej na kierunku ochrona środowiska oparta jest na etapowości kształcenia poprzez studia I i II stopnia. Studia prowadzone są w formie stacjonarnej.

Studia I stopnia umożliwiają nabycie zaawansowanej wiedzy ogólnej przyrodniczej i humanistycznej z zakresu ochrony środowiska oraz szczegółowej wiedzy z zakresu wybranych zagadnień dotyczących różnych aspektów ochrony środowiska. Absolwent studiów I stopnia rozumie i potrafi analizować procesy dokonujące się w przyrodzie oraz wpływ człowieka na środowisko. Zna procesy i problemy istotne dla ochrony środowiska oraz jest przygotowany do tego, aby kierować się w swoich działaniach zasadami zrównoważonego rozwoju. Potrafi rozwiązywać problemy zawodowe, gromadzić, przetwarzać oraz pisemnie i ustnie przekazywać informacje, a także pracować w zespole. Absolwent zna język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz umie posługiwać się językiem specjalistycznym z zakresu problematyki środowiskowej. Absolwent jest przygotowany do pracy w laboratoriach badawczych i kontrolnych, instytucjach odpowiedzialnych za ochronę środowiska, przemyśle, rolnictwie, drobnej wytwórczości, administracji oraz w edukacji – po realizacji dodatkowych zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela. Absolwent jest także przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia lub studiów podyplomowych.

Studia II stopnia umożliwiają nabycie pogłębionej wiedzy przyrodniczej i humanistycznej z zakresu ochrony środowiska oraz zaawansowanej wiedzy szczegółowej z zakresu wybranych zagadnień dotyczących różnych aspektów ochrony środowiska. Absolwent studiów II stopnia wykazuje się biegłością w wybranej specjalności. Dysponuje wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi pozwalającymi na samodzielne rozwiązywanie problemów z zakresu ochrony środowiska w ujęciu lokalnym, regionalnym, krajowym i globalnym – również w niestandardowych sytuacjach – a także potrafi wydawać opinie na podstawie uzyskanych informacji z zachowaniem zasad prawnych, ekonomicznych i etycznych. Potrafi porozumiewać się w sprawach ochrony środowiska zarówno ze specjalistami, jak i niespecjalistami, a także organizować pracę grupową i kierować pracą zespołów.

Jest gotowy do podjęcia pracy w instytucjach badawczych, instytucjach zintegrowanego zarządzania oraz ochrony środowiska, przemyśle, rolnictwie, administracji państwowej i samorządowej. Absolwent ma wpojone nawyki ustawicznego kształcenia i rozwoju zawodowego.

Wyróżniający się absolwent powinien być przygotowany do podejmowania wyzwań naukowobadawczych i podjęcia kształcenia w Szkole Doktorskiej.

Wyjątkowość programów studiów na I i II stopniu polega przede wszystkim na ich przyrodniczo-humanistycznym charakterze, który jest wyrazem przekonania, że ochrona środowiska powinna uwzględniać nie tylko elementy przyrodniczo-techniczne, ale także humanistyczne, w szczególności etyczne i filozoficzne. W związku z tym studenci kierunku mają możliwość całościowego podejścia do zagadnień związanych z ochroną środowiska, w której czynnik ludzki wydaje się kluczowy i trudny do przecenienia.

Dodatkowymi atutami programu studiów są: (1) możliwość realizacji przygotowania psychologiczno-pedagogicznego; (2) możliwość uczestniczenia w zajęciach w j. angielskim w ramach proponowanej oferty wykładów monograficznych; (3) zajęcia terenowe prowadzone w kilku miejscach we współpracy z innymi instytucjami; (4) małe grupy ćwiczeniowe, umożliwiające indywidualną pracę ze studentem; (5) możliwość uczestniczenia w dodatkowych szkoleniach (np. GIS); (6) możliwość włączenia się w badania naukowe prowadzone przez pracowników naukowo-dydaktycznych.

Wraz ze zmniejszającą się w ostatnich latach liczbą kierunków studiów z Ochrony Środowiska w Polsce nie spada zapotrzebowanie rynku pracy na wykwalifikowane osoby mogące podejmować zadania związane z szeroko rozumianą ochroną środowiska w instytucjach administracji publicznej, przedsiębiorstwach i edukacji. O słuszności tej oceny, możliwościach zatrudnienia naszych absolwentów i ich konkurencyjności na rynku pracy świadczą wyniki finansowe uzyskiwane przez absolwentów kierunku Ochrona Środowiska WFCh, które wg danych z systemu ELA lokują ich na dość wysokich miejscach w stosunku do absolwentów tego kierunku z innych uczelni (wg danych za rok 2022: średnie miesięczne wynagrodzenie wśród pracujących w okresie pierwszego roku od uzyskania dyplomu – studia I stopnia: 7 miejsce na 22 kierunki oceniane, studia II stopnia: 15 miejsce na 38 kierunków ocenianych). Podobne wyniki uzyskano w kryterium niskiego ryzyka bycia bezrobotnym (odpowiednio: 7 i 11 miejsce). Mediana średnich miesięcznych zarobków brutto wśród pracujących w okresie pierwszego roku od uzyskania dyplomu: 7 miejsce na 22 kierunki oceniane. Wyniki w kryterium niskiego ryzyka bycia bezrobotnym: studia II stopnia: 4 miejsce na 10 kierunków ocenianych (Ochrona Środowiska ogólnie 12 miejsce na 22 kierunki oceniane). W przypadku czasu poszukiwania pracy etatowej kierunek Ochrona Środowiska ogólnie 6 miejsce na 22 kierunki oceniane.

Badania naukowe w dziedzinie/dziedzinach nauki/sztuki związanej/związanych z kierunkiem studiów

Realizowana koncepcja kształcenia znajduje swoje odzwierciedlenie także w strukturze kadry badawczo-dydaktycznej Centrum Ekologii i Ekofilozofii UKSW, wywodzącej się z Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku oraz Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej, a także badaczy z innych wydziałów jak Wydział Prawa i Administracji czy Wydział Nauk Pedagogicznych. W jej skład wchodzi aktualnie odpowiednio przedstawiciele: Katedry Ochrony Środowiska; Zakładu Ekologii i Ochrony Gleb; Zakładu Antropologii Środowiskowej i Toksykologii; Zakładu Ekologii, Monitoringu i Ochrony Przyrody; Stacji Terenowej we Wróblach-Wargocinie; Katedry Filozofii Przyrody, Katedry Ekofilozofii, Katedry Etyki; Wydziału Prawa i administracji, Katedry Nauki Administracji i Ochrony Środowiska; Wydziału Nauk Pedagogicznych UKSW, Katedry Pedagogiki Społecznej.

Badania naukowe prowadzone w Centrum Ekologii i Ekofilozofii dotyczą przyrodniczych i humanistycznych aspektów ochrony środowiska i koncentrują się wokół zagadnień związanych z: ochroną fauny i flory środkowego odcinka Wisły; biologią, mikrobiologią i ekologią gleby; ekologią i biologią człowieka; behawiorem i ochroną ptaków; toksykologią środowiska; biochemią produktów żywnościowych; paliwami alternatywnymi i energetyką odnawialną; ekosystemami leśnymi; bio-monitoringiem; bioindykacją; matematycznym modelowaniem procesów chemicznych, ekologicznych i ewolucyjnych; teorią i praktyką zrównoważonego rozwoju; ekofilozofią; etyką środowiskową; bioetyką; procesami decyzyjnymi w ochronie środowiska; prawem ochrony środowiska; edukacją środowiskową. Wyniki prowadzonych badań wykorzystywane są w procesie dydaktycznym, a ich efekty włączane są szczególnie w treści merytoryczne wykładów monograficznych, zajęć terenowych i konwersatoriów, a także prezentowane na konferencjach naukowych organizowanych na UKSW, w których uczestniczą studenci kierunku ochrona środowiska.

Efekty uczenia się

Efekty uczenia się uwzględniają uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 986 i 1475 oraz z 2018 r. poz. 650 i 1669), oraz charakterystyki drugiego stopnia określone w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy.

Efekty uczenia się na kierunku ochrona środowiska I stopnia oraz II stopnia o profilu ogólnoakademickim zostały określone odpowiednio w Uchwale Nr 78/2023 i Nr 79/2023 Senatu UKSW z dnia 25 maja 2023 roku.

Kierunek przyporządkowany został do dyscypliny nauki biologiczne w 75% jako dyscypliny wiodącej oraz do dyscypliny filozofia w 25 %.

Wśród kluczowych efektów uczenia się na studiach I stopnia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które odzwierciedlają ich związek z realizowaną koncepcją kształcenia, należy wymienić: (wiedza) – student zna rolę i znaczenie środowiska przyrodniczego dla funkcjonowania człowieka; rozumie związki między środowiskiem i zdrowiem człowieka, kulturą i uwarunkowaniami prawno-ekonomicznymi; rozumie i opisuje przyrodę jako zbiór wartości poznawczych, ekonomicznych, estetycznych i edukacyjnych; zna i opisuje problemy zagrożeń cywilizacyjnych w skali globalnej, regionalnej i lokalnej oraz zrównoważonego rozwoju; wykazuje znajomość podstawowych kategorii pojęciowych i terminologii z nauk przyrodniczych oraz rozwoju

tych dyscyplin i stosowanych w nich metod badawczych; zna i rozumie problemy etyczne związane z rozwojem nauki i cywilizacji życia człowieka; (umiejętności) – student dokonuje pomiarów i wyznacza wartości oraz ocenia wiarygodność podstawowych wielkości fizycznych i chemicznych; przeprowadza proste obserwacje i pomiary w terenie i laboratorium pod kierunkiem opiekuna; interpretuje obserwacje oraz pomiary i na ich podstawie wyciąga poprawne wnioski; potrafi posługiwać się wiedzą z zakresu etyki w działalności związanej z ochroną środowiska; rozpoznaje problemy etyczne, przewiduje skutki nieetycznych działań; stawia poprawne hipotezy, dotyczące przyczyn zaistniałych sytuacji/zagrożeń oparte na logicznych przesłankach; (kompetencje społeczne) – student jest zainteresowany promocją zasad ochrony środowiska oraz docenia rolę edukacji ekologicznej i zdrowotnej; wykazuje ostrożność i krytycyzm w przyjmowaniu informacji dostępnej w masowych mediach, mających odniesienie do ochrony środowiska; wykazuje zrozumienie dla potrzeb innych ludzi oraz konieczności kierowania się zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym racjonalnego gospodarowania zasobami środowiskowymi w skali lokalnej, regionalnej i globalnej.

Wśród kluczowych efektów uczenia się na studiach II stopnia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które odzwierciedlają ich związek z realizowaną koncepcją kształcenia, należy wymienić: (wiedza) – student zna i wyjaśnia przyczyny i skutki degradacji środowiska; zna metody badawcze z wybranych nauk z dziedzin nauk przyrodniczych i humanistycznych; zna i przewiduje skutki ingerencji człowieka w środowisko przyrodnicze; zna i rozumie miejsce polityki ekologicznej w życiu społeczno-gospodarczym; (umiejętności) – student dobiera właściwą metodologię do rozwiązania problemu badawczego lub praktycznego; planuje i wykorzystuje odpowiednie metody i techniki do rozwiązywania zadanego problemu w ochronie środowiska; dostrzega społeczne i filozoficzne konteksty zjawisk przyrodniczych; potrafi wnikliwie i krytycznie oceniać informacje o środowisku; posługuje się specjalistyczną terminologią w zakresie ochrony środowiska w języku polskim i obcym; (kompetencje społeczne) – student jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej związanej z ochroną środowiska; rozumie potrzebę ustawicznego pogłębiania swoich umiejętności językowych oraz potrafi samodzielnie wykorzystywać w tym celu dostępne mu źródła, a także potrafi czytać ze zrozumieniem teksty ogólne i specjalistyczne oraz oceniać je krytycznie pod względem przydatności do swojej pracy zawodowej; docenia rolę edukacji środowiskowej i zdrowotnej.

Kierunkowe efekty uczenia się znajdują swoje rozwinięcie i uszczegółowienie na poziomie poszczególnych zajęć, w szczególności zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi oraz zajęć do wyboru. Przykładowo: (1) rozwinięcie efektu uczenia się z zakresu wiedzy na studiach I stopnia „wykazuje znajomość podstawowych kategorii pojęciowych i terminologii z obszaru nauk przyrodniczych oraz rozwoju tych dyscyplin i stosowanych w nich metod badawczych” – „student zna zasady podziału taksonomicznego organizmów żywych oraz rozumie związki ewolucyjne między nimi; zna i opisuje budowę i funkcjonowanie protistów, zwierząt, roślin i grzybów”; (2) rozwinięcie efektu uczenia się z zakresu umiejętności na studiach I stopnia „interpretuje obserwacje oraz pomiary i na ich podstawie wyciąga poprawne wnioski” – „potrafi wskazać i opisać gatunki ważne dla człowieka ze względów sanitarnych i ekonomicznych”; (3) rozwinięcie efektu uczenia się z zakresu kompetencji społecznych na studiach I stopnia „podejmowanie działań na rzecz innych ludzi w trosce o ich wszechstronny rozwój oraz o przyszłe pokolenia” – „Student wykazuje zrozumienie konieczności kierowania się zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym racjonalnego gospodarowania zasobami środowiskowymi w skali lokalnej, regionalnej i globalnej.”; (4) rozwinięcie efektu uczenia się z zakresu wiedzy na studiach II stopnia: student zna „skutki ingerencji człowieka w środowisko przyrodnicze

oraz przyczyny i skutki degradacji środowiska” – „posiada wiedzę na temat skutków (negatywnych i pozytywnych) antropopresji na bioróżnorodność”; (5) rozwinięcie efektu uczenia się z zakresu umiejętności na studiach II stopnia: „planuje i wykorzystuje odpowiednie metody i techniki do rozwiązywania zadanego problemu w ochronie środowiska” – „Student pod nadzorem opiekuna potrafi przeprowadzić prosty eksperyment stosując podstawowe techniki i narzędzia badawcze ilustrujące procesy fizjologiczne roślin i zwierząt”; „potrafi analizować technologie bioenergetyczne pod kątem ich oddziaływania na środowisko; potrafi oceniać biopaliwa z punktu widzenia celowości ich stosowania w transporcie i energetyce”; „Student potrafi samodzielnie zbudować prosty model matematyczny zjawiska lub procesu ekologicznego.” (6) rozwinięcie efektu uczenia się z zakresu kompetencji społecznych na studiach II stopnia dotyczącego: „dostrzegania słabych i mocnych stron swoich umiejętności, postaw i działań” – „student zachowuje krytycyzm w wyrażaniu opinii, jest otwarty na różne ujęcia prezentowanej problematyki”.

Studia umożliwiają uzyskanie interdyscyplinarnej wiedzy ogólnej z zakresu nauk przyrodniczych oraz umiejętności wykorzystania jej w pracy zawodowej z zachowaniem zasad prawnych i etycznych.

2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się.

Program studiów na kierunku Ochrona Środowiska w roku 2023 uległ zmianom wynikającym z dążenia do lepszego dostosowania go do potrzeb rynku pracy oraz zapewnienia studentom skutecznego osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Aktualna struktura programu studiów na I i II stopniu obejmuje zajęcia obowiązkowe oraz zajęcia do wyboru, spośród których student może wybrać przedmioty do zaliczenia, zgodnie z wymaganiami punktowymi, kierując się własnymi preferencjami i zainteresowaniami. Wśród zajęć do wyboru na I stopniu studiów znajdują się: konwersatoria tematyczne, przedmioty z zakresu nauk społecznych, grupę zajęć z modułu a) Zarządzanie środowiskiem i edukacja środowiskowa; b) Monitoring środowiskowy i technologie środowiskowe, zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przyrody, a na II stopniu studiów: wykłady monograficzne także w języku obcym dedykowane dla specjalności.

Treści kształcenia na I stopniu studiów są zróżnicowane w zależności od wybranego profilu (od drugiego roku studiów). Część wspólną stanowią zajęcia realizowane na I roku studiów (obejmujące zagadnienia z zakresu biologii, chemii, ekologii, biogeografii, zrównoważonego rozwoju, ekofilozofii, filozofii przyrody, etyki), lektoraty językowe, zajęcia WF, zajęcia ogólnouczelniane. Kluczowe treści kształcenia na I stopniu studiów obejmują: (1) dla profilu „Zarządzanie środowiskiem i edukacja środowiskowa” - zagadnienia dotyczące systemów zarządzania środowiskiem oraz ryzykiem środowiskowym, ekonomii środowiskowej oraz prawa ochrony środowiska w różnych jego aspektach, edukacji środowiskowej wraz z podstawami nauczania przyrody i edukacji środowiskowej oraz edukacji dla zrównoważonego rozwoju; (2) dla profilu „Monitoring środowiskowy i technologie środowiskowe” – sposoby monitorowania stanu środowiska naturalnego oraz problematykę technologii środowiskowych, zagadnienia z zakresu hydrologii, biochemii i ekotoksykologii, mikrobiologii, zoologii oraz biologii człowieka, podstaw inżynierii procesowej i instrumenty technologiczne w ochronie środowiska. W modułach zajęć do wyboru studenci mogą dokonywać swobodnego wyboru pomiędzy proponowanymi przedmiotami: konwersatoria monograficzne z nauk biologicznych, konwersatoria monograficzne z filozofii, Humanistyczny i społeczny kontekst ochrony środowiska, a dla cudzoziemców jest proponowany język polski akademicki. Elementem programu

studiów są także praktyki zawodowe odbywające się po 4 semestrze studiów. Praktyki zawodowe trwają 160 godzin.

Treści kształcenia są powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się, tematyką prowadzonych badań oraz dyscyplinami naukowymi, do których odnoszą się efekty uczenia się. Przykładowo: (1) treści przekazywane na zajęciach „Etyka środowiskowa” nawiązują do badań prowadzonych w tym zakresie w ramach projektu badawczego 2023 „Etyka cnót środowiskowych”, MEiN, Doskonała Nauka, MONOG/SP/0223/2023/01”, którego efektem realizacji jest m.in. publikacja: *Virtue Ethics and the Environment*, London 2024 oraz nawiązują do efektu kształcenia z zakresu wiedzy: „zna i rozumie problemy etyczne związane z rozwojem nauki i cywilizacji życia człowieka”; (2) treści przekazywane na zajęciach „Czynne działania w ochronie gatunków i siedlisk - teoria i praktyka” nawiązują do badań prowadzonych w ramach projektu pt. Czynna ochrona zagrożonych gatunków ptaków siewkowych na wyspach wiślanych: wdrażanie wybranych zadań ochronnych na obszarze OSOP Dolina Środkowej Wisły PLB140004”, w którym wykorzystywane są autorskie działania aktywnej ochrony przedstawione w monografii pt. Strategia czynnej ochrony zagrożonej awifauny wysp środkowej Wisły: podręcznik najlepszych praktyk (Warszawa 2015), oraz nawiązują do efektu kształcenia z zakresu umiejętności: „przeprowadza proste obserwacje i pomiary w terenie i laboratorium pod kierunkiem opiekuna”. (3) Zajęcia "Human well-being in the light of sustainability development" (wykład monograficzny), które są adresowane zarówno do studentów ochrony środowiska, jak studentów w ramach programu ERASMUS+ nawiązują do badań prowadzonych w kraju (Radom, Starorypin, Dąbrówka) i zagranicą (Syria, Irak Chorwacja) na wielu stanowiskach archeologicznych. Badanie te prowadzone w ramach kilku projektów naukowych zaowocowały wieloma pracami naukowymi o międzynarodowym zasięgu. Wspominane prace ukazują istotny związek pomiędzy dobrostanem populacji a jakości środowiska naturalnego. Zła jakość środowiska (np. niedobory żywieniowe) manifestują się na szczytkach kostnych. Wykład nawiązuje m.in. do efektu uczenia się z zakresu wiedzy „zna i przewiduje skutki ingerencji człowieka w środowisko przyrodnicze”.

Najważniejsze i najbardziej popularne metody kształcenia wykorzystywane w procesie dydaktycznym na I stopniu studiów to: wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, ćwiczenie laboratoryjne, ćwiczenie odbywane w terenie, metoda *peer learning*, czyli „nauka przez wymianę wiedzy” (studenci, pracując w grupach lub w parach, zyskują możliwość wzajemnej wymiany informacji i umiejętności), lektura i analiza tekstu, dyskusja tematyczna. Umożliwiają one zarówno przekaz wiedzy, jak i nabycie przez studentów umiejętności oraz oddziaływanie w celu wykształcenia kompetencji społecznych określonych w efektach uczenia się. Niektóre zajęcia odbywają się częściowo przy użyciu platformy e-learningowej jako narzędzia wspomagającego proces dydaktyczny. W przypadku studiów I stopnia akcent położony jest jednak na bezpośredni udział nauczycieli akademickich i studentów.

Zajęcia standardowo odbywają się w trybie cotygodniowych spotkań w wymiarze czasowym uzależnionym od łącznej liczby godzin przewidzianych dla danych zajęć. Ćwiczenia i zajęcia trenowe, a także konwersatoria odbywają się w grupach nieprzekraczających 10-12 uczestników. Rozkład zajęć w ciągu roku akademickiego uwzględnia ich tematykę oraz zależności między nimi, wynikające z konieczności odpowiedniego zachowania kolejności prezentowanych treści (np. zajęcia „Etyka ogólna” występują przed zajęciami „Etyka środowiskowa”, a zajęcia „Bioindykacja jako narzędzie oceny stanu środowiska” przed zajęciami „Zoologia stosowana”. Zajęcia bardziej znaczące w kontekście procesu kształcenia i wymagające od studentów większego nakładu pracy są odpowiednio wyżej punktowane punktami ECTS (przykładowo: „Biologia 1” (4 ECTS) jest wyżej punktowana niż

„Filozofia przyrody” (2 ECTS), przy takiej samej liczbie godzin (30), gdyż przedmiot ten posiada istotniejsze znaczenie dla zrealizowania całości założonych efektów kształcenia i wymaga odpowiednio więcej nakładu pracy od studenta w celu ich osiągnięcia).

Na I stopniu studiów w programie kształcenia znajdują się także obowiązkowe praktyki zawodowe w wymiarze 160 godzin, które powinny zostać zrealizowane przez studenta do końca trzeciego roku studiów. Realizacja praktyk nie może kolidować z uczestnictwem w innych zajęciach dydaktycznych. Dobór instytucji, w których realizowane są praktyki, odbywa się na podstawie propozycji udostępnianych przez Biuro Karier UKSW oraz na podstawie umów o współpracy zawieranych bezpośrednio przez Wydział z instytucjami współpracującymi. W doborze instytucji bierze się pod uwagę: adekwatność profilu danej instytucji w stosunku do realizowanego kierunku studiów, możliwość skutecznego zrealizowania praktyki oraz jej atrakcyjność i użyteczność dla studenta. Dąży się także do zróżnicowania instytucji, w którym odbywane są praktyki, wychodząc także naprzeciw zapotrzebowaniu zgłaszanemu przez studentów. Szczegółowy sposób odbywania praktyki jest ustalany indywidualnie pomiędzy studentem i pracodawcą z zachowaniem przepisów obowiązujących w tym zakresie na UKSW.

Treści kształcenia na II stopniu studiów są zróżnicowane w zależności od wybranego profilu i obejmują: (1) dla profilu „Polityka zgodności w zarządzaniu środowiskiem” zagadnienia szczegółowe z obszaru prawa ochrony środowiska i systemów zarządzania środowiskowego oraz edukacji środowiskowej; (2) dla profilu „Monitoring środowiskowy” – zagadnienia szczegółowe z zakresu monitorowania i oceny stanu środowiska naturalnego oraz biotechnologii. Wspólnymi elementami dla obu profili są zajęcia humanistyczny kontekst ochrony środowiska, przyrodniczy kontekst ochrony środowiska, humanistyczne aspekty ochrony środowiska, przyrodnicze aspekty ochrony środowiska, wykłady monograficzne z nauk biologicznych i nauk społecznych, oferowane również w języku obcym.

Podobnie jak w przypadku studiów I stopnia, treści kształcenia na II stopniu studiów są powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się, tematyką prowadzonych badań oraz dyscyplinami naukowymi, do których odnoszą się efekty uczenia się. Przykładowo: (1) zajęcia „Modelowanie matematyczne w naukach o środowisku” nawiązują do badań prowadzonych w ramach projektu „Matematyczność biologii”, jednym z jego efektów jest publikacja *Modele matematyczne w ekologii* (Warszawa 2022), oraz nawiązują do efektu kształcenia z zakresu wiedzy: dostrzega „wielorakie związki między elementami środowiskowymi”; (2) zajęciach „Czynne działania w ochronie gatunków i siedlisk - teoria i praktyka” nawiązują do badań prowadzonych w ramach projektu pt. Czynna ochrona zagrożonych gatunków ptaków siewkowych na wyspach wiślanych: wdrażanie wybranych zadań ochronnych na obszarze OSOP Dolina Środkowej Wisły PLB140004”, których podstawą była synteza pt. *Threats and the active protection of birds in a riverbed: postulates for the strategy of the preservation of the middle Vistula River avifauna*. *Studia Ecologiae et Bioethicae* 16(2018), s. 5-23 oraz nawiązują do efektu kształcenia z zakresu kompetencji społecznych „rozwijania świadomości potrzeby bezpieczeństwa ekologicznego”; (3) Zajęcia „Instrumenty prawne w ochronie środowiska” nawiązują do badań prowadzonych w ramach grantu „Prawne instrumenty ochrony powietrza na przykładzie Polski i Niemiec”, którego jednym z efektów jest publikacja „Wprowadzenie do instrumentów ochrony powietrza w prawie niemieckim” w związku z podjętym w ramach zajęć zagadnieniem mechanizmów ochrony powietrza oraz środków finansowo-prawnych związanych z systemem ochrony powietrza oraz nawiązują m.in. do efektu uczenia się z zakresu wiedzy „zna i rozumie mechanizmy i procedury administracyjno- finansowe w ochronie środowiska”.

Najważniejsze i najczęściej wykorzystywane metody kształcenia w procesie dydaktycznym na II stopniu studiów to: wykład informacyjny, wykład problemowy, prezentacja multimedialna, ćwiczenie odbywane w terenie, studium przypadku (studenci otrzymują do rozwiązania konkretny *casus*, np. z zakresu zagadnień prawa ochrony środowiska, który muszą przeanalizować i zaproponować jego rozwiązanie wraz z uzasadnieniem merytorycznym), lektura i analiza tekstu, dyskusja tematyczna, projekt (student otrzymuje zadanie przygotowania projektu na podstawie wiedzy zdobytej podczas zajęć, np. projekt strony internetowej na temat edukacji ekologicznej, audycji radiowej promującej postawy chroniące przyrodę, reklamy publikacji o tematyce ekologicznej, lekcji pokazowej z zakresu ochrony środowiska itp.). Część zajęć odbywa się przy użyciu platformy e-learningowej, jako narzędzia wspomagającego proces dydaktyczny, jednak większy akcent położony jest na bezpośredni udział nauczycieli akademickich i studentów, szczególnie gdy chodzi o zajęcia w formie ćwiczeń i laboratoriów.

Zasady odbywania się zajęć, ich rozkład oraz limity grup zajęciowych są podobne jak w przypadku studiów I stopnia. Odpowiednio wyżej punktowane w ECTS są zajęcia prowadzone w j. angielskim.

Na II stopniu studiów w programie kształcenia znajdują się także nieobowiązkowe praktyki zawodowe w wymiarze 120 godzin, które mogą zostać zrealizowane do końca drugiego roku studiów. Zasady ich realizacji oraz dobór instytucji, w których praktyki mogą być realizowane, są analogiczne jak w przypadku studiów I stopnia, z uwzględnieniem możliwości realizacji praktyk zagranicą.

Zajęcia na studiach stacjonarnych I i II stopnia odbywają się od poniedziałku do piątku, w maksymalnej rozpiętości godzinowej: 08.00-20.00. W praktyce udaje się tak ułożyć plan zajęć, aby zminimalizować tzw. „okienka”, oraz aby studenci mieli, w miarę możliwości, jeden dzień wolny od zajęć, który mogą wykorzystać na lektoraty językowe, zajęcia WF, ewentualnie także na realizację praktyk zawodowych. Studenci mają możliwość realizacji programu studiów w formule indywidualnej ścieżki kształcenia zgodnie z § 16 Regulaminu Studiów w UKSW w Warszawie, pod kierunkiem opiekuna oraz prodziekana ds. studenckich.

3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Zasady dotyczące warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe w UKSW są określone w corocznej uchwale Senatu UKSW. Wymagania wstępne dla kandydatów na studia I stopnia dotyczą wiedzy z zakresu przedmiotów kierunkowych w zakresie programu szkoły średniej (matura). Dla kandydatów na studia II stopnia – dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu licencjata, magistra, inżyniera lub równorzędny. Dla zapewnienia lepszych efektów kształcenia od roku 2024 wprowadzono rozmowy dla kandydatów, którzy nie ukończyli studiów na kierunkach pokrewnych. Rozmowa przeprowadzana jest przez członków komisji rekrutacyjnej. Kandydat powinien wykazywać zainteresowanie naukami przyrodniczymi, w szczególności biologią i chemią oraz posiadać elementarną wiedzę w zakresie ochrony środowiska. Kandydat powinien być otwarty na tematykę z zakresu humanistyki (w szczególności: etyki, filozofii przyrody, logiki). Szczegółowe aktualne zasady kwalifikacji znajdują się na stronie: <https://uksw.edu.pl/kandydaci/rekrutacja/>.

Rejestracja kandydatów na studia odbywa się w najnowszej wersji systemu elektronicznego IRK (Internetowa Rejestracja Kandydatów) - <https://irk.uksw.edu.pl>. Zasady kwalifikacji na drugi kierunek studiów i z przeniesienia określa bieżąca uchwała rekrutacyjna oraz bieżąca uchwała Rady WFCh w sprawie określenia zasad przyjmowania kandydatów z przeniesienia na kierunki studiów

prowadzonych na WFCh. Warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym określa uchwała Senatu. Dziekan określa corocznie termin składania wniosków oraz skład komisji ds. potwierdzenie efektów uczenia się wraz z podkomisjami kierunkowymi.

Do roku 2020 prowadzona była również rekrutacja dla kandydatów na studia w j. angielskim którzy powinni posiadać znajomość języka angielskiego w stopniu umożliwiającym im podjęcie studiów II stopnia (B2). W przypadku kandydatów z zagranicy komisja rekrutacyjna mogła poprosić kandydata o rozmowę kompetencyjną. Zakres powyższej rozmowy określa jednostka rekrutująca. Rozmowę przeprowadza komisja egzaminacyjna w składzie co najmniej 3 osób. Jednak rekrutacja na studia w j. angielskim została zamknięta decyzją władz Rektorskich.

Zasady kwalifikacji na drugi kierunek studiów i z przeniesienia określa bieżąca uchwała rekrutacyjna oraz bieżąca uchwała Rady WFCh w sprawie określenia zasad przyjmowania kandydatów z przeniesienia na kierunki studiów prowadzonych na WFCh. Warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym określa uchwała Senatu. Dziekan określa corocznie termin składania wniosków oraz skład komisji ds. potwierdzenie efektów uczenia się wraz z podkomisjami kierunkowymi.

Informacje na temat trybu i harmonogramu rekrutacji oraz wyniki postępowania rekrutacyjnego są ogłaszane na stronie WFCh.

Formy sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia określone są w programach studiów. Szczegółowe metody weryfikacji efektów kształcenia, a także kryteria oceniania są określane przez nauczyciela akademickiego w karcie opisu przedmiotu w USOS. W celu weryfikowania efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, osiągniętych przez studenta w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, został wprowadzony system weryfikacji osiągnięcia założonych efektów kształcenia. System ten odnosi się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego, a opis procedur został przedstawiony w dokumencie Księga Procedur Jakości Kształcenia UKSW. Wskazywanie nauczycielom akademickim metod doskonalenia procesu kształcenia, a w szczególności metod dotyczących sposobów weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez studentów leży w kompetencjach Wydziałowej Komisji Dydaktycznej.

Nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia dokonuje oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia zgodnie z ustalonymi uprzednio kryteriami podanymi do wiadomości studenta. Na podstawie ocen końcowych uzyskanych przez studentów z poszczególnych przedmiotów Wydziałowa Komisja Jakości Kształcenia dokonuje oceny stopnia osiągnięcia założonych efektów kształcenia na poszczególnych latach i kierunkach studiów. Dodatkowym elementem we wspomnianej ocenie są oceny uzyskane z prac dyplomowych, średnie z przebiegu studiów oraz wyniki egzaminów dyplomowych.

Potwierdzenie stopnia osiągnięcia przez studenta założonych efektów kształcenia w przypadku wszystkich prowadzonych zajęć odbywa się poprzez jedną z możliwych ocen: 2, 3, 3,5, 4, 4,5, 5 (gdzie „2” oznacza uzyskanie efektów kształcenia w stopniu niewystarczający, a „5” – w stopniu pełnym). Formą stosowaną przy potwierdzaniu stopnia osiągnięcia efektów kształcenia są: zaliczenie na ocenę, egzamin. Zaliczenia i egzaminy mogą odbywać się w formie ustnej lub pisemnej, w sposób określony szczegółowo przez osobę prowadzącą zajęcia. Pisemne prace zaliczeniowe i egzaminacyjne są przechowywane przez wykładowcę do czasu zakończenia studiów przez studenta, a zaliczenia ustne są protokołowane wg przyjętego wzoru protokołu i także przechowywane przez wykładowcę.

Wszystkie oceny stopnia osiągnięcia efektów kształcenia uzyskane przez studentów przechowywane są w systemie USOS oraz w wersjach papierowych protokołów egzaminacyjnych i zaliczeniowych znajdujących się w dziekanacie.

Forma, tematyka i liczba prac etapowych określona jest w poszczególnych kartach opisu przedmiotów. Podstawowymi formami prac etapowych są: referaty, prace zaliczeniowe, prezentacje, projekty, testy. Sposób i częstotliwość ich przeprowadzania leży w gestii osoby prowadzącej poszczególne zajęcia i jest uzależniony od efektów kształcenia, które mają zostać zweryfikowane.

Podstawą zaliczenia praktyki zawodowej jest sprawozdanie o odbyciu praktyki zatwierdzone przez instytucję organizującą praktykę oraz opisowa ocena pracy praktykanta ze strony instytucji przyjmującej, a także wypełniona karta praktykanta.

Na kierunku Ochrona Środowiska powstają prace licencjackie (I stopień) i magisterskie (II stopień). Ich tematyka zależy od charakteru tematycznego seminarium, w ramach którego praca jest przygotowywana, a także od indywidualnych propozycji i zainteresowań studentów oraz, w przypadku uczestniczenia w badaniach prowadzonych przez osobę prowadzącą seminarium, od tematyki tych badań. Prace magisterskie powstają jako indywidualne prace teoretyczne o charakterze analitycznym i syntetycznym lub jako prace stanowiące wynik przeprowadzonych badań empirycznych. Nacisk kładziony jest na samodzielną pracę studenta, w efekcie której praca dyplomowa ma być połączeniem pracy opisowej i badawczej. W przypadku prac licencjackich dopuszcza się prace przeglądowe, syntetyzujące stan badań. Przygotowanie pracy dyplomowej podzielone jest na etapy zależne od indywidualnych możliwości i osiągnięć studentów. W trakcie zajęć studenci uczą się wyszukiwania informacji naukowej, weryfikacji źródeł i opracowań, metodyki przygotowywania tekstu naukowego, jego redakcji i edycji. Dokonują wyboru zagadnienia badawczego ze szczególnym uwzględnieniem konieczności postawienia hipotezy badawczej i wyodrębnienia pola badawczego, a także uzasadnieniem celowości pracy i wyboru metodologii. Następnie opracowują plan i konspekt pracy oraz analizują stan badań. Jeśli wymaga tego specyfika tematu – podejmują badania empiryczne. Następnie przygotowują poszczególne części tekstu, które na bieżąco weryfikowane są przez opiekuna pracy. Ostatnim etapem jest redakcja i edycja tekstu naukowego.

Istnieje możliwość (zgodnie z Regulaminem Studiów UKSW), aby pracą dyplomową (magisterską) stanowił opublikowany artykuł naukowy. Rada WFCh określiła szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać opublikowany artykuł, aby mógł być przedstawiony jako praca magisterska. Praca magisterska w formie opublikowanego artykułu jest recenzowana i broniąca w taki sam sposób, jak tradycyjna praca magisterska.

Jednostką odpowiedzialną za monitoring losów zawodowych absolwentów UKSW jest Biuro Karier UKSW, które przygotowuje cykliczne raporty „Raport z badania karier zawodowych absolwentów UKSW”. Dodatkowe analizy z zakresu adaptatywności absolwentów do potrzeb rynku pracy są tworzone na podstawie raportów MNIŚW/ZUS w ramach danych dostępnych w systemie ELA. Dane ze wspomnianych źródeł (na temat monitorowanej grupy absolwentów) są przedmiotem analiz WKJK. Ewentualne wnioski z analiz są przekazywane do Wydziałowej Komisji Dydaktycznej WFCh.

Procedurę dyplomowania określa jedna z procedur jakości kształcenia UKSW, a procedurę przebiegu egzaminu dyplomowego wewnętrzna procedura WFCh publikowana na stronie Wydziału. Prace dyplomowe (licencjackie i magisterskie) powstają w ramach seminariów prowadzonych przez pracowników naukowo-dydaktycznych posiadających stopień co najmniej doktora (w przypadku prac

licencjackich) i doktora habilitowanego (w przypadku prac magisterskich). W szczególnie uzasadnionych przypadkach Rada WFCh może upoważnić do kierowania pracą magisterską nauczyciela akademickiego lub specjalistę spoza Wydziału ze stopniem naukowym doktora. Temat pracy dyplomowej musi zostać sformułowany i zatwierdzony do końca przedostatniego roku studiów. Przy ustaleniu tematu brane są pod uwagę zainteresowania studenta, a także możliwości wykonania danej pracy. Zatwierdzanie tematów prac dyplomowych odbywa się uchwałą Rady WFCh po uprzednim uzyskaniu pozytywnej opinii Rady CEiE, na posiedzeniu której temat jest prezentowany i dyskutowany, a w razie potrzeby modyfikowany. Zatwierdzony temat pracy, a następnie gotowy tekst pracy (w formacie pdf) są archiwizowane w systemie APD (<http://apd.uksw.edu.pl>). Szczegółową procedurę złożenia pracy w systemie APD określa właściwa instrukcja, dostępna dla studentów na stronie APD.

Studenci ostatniego roku studiów są zobowiązani złożyć pracę dyplomową do ostatniego dnia zajęć dydaktycznych w danym roku. Szczegółowe zasady składania prac dyplomowych określa zarządzenie Rektora. Dziekan, na wniosek studenta, może przesunąć termin złożenia pracy dyplomowej w razie długotrwałej choroby studenta lub z innych ważnych przyczyn. Niezłożenie pracy dyplomowej w wyznaczonym terminie powoduje skreślenie studenta z listy studentów. Prace dyplomowe są ewidencjonowane, archiwizowane i weryfikowane pod względem ich autorstwa zgodnie z zarządzeniem Rektora w sprawie prowadzenia księgi dyplomów i archiwizacji prac dyplomowych. Każda praca – przed egzaminem dyplomowym – sprawdzana jest przez system antyplagiacyjny JSA, a raport z badania dostępny jest dla kierującego pracą, który podejmuje decyzję o jej przekazaniu do recenzji. Recenzentów i skład komisji egzaminacyjnej wyznacza Dziekan. Promotor i recenzent oceniają pracę dyplomową, wykonując recenzje w systemie APD zgodnie z podaną procedurą. Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest: uzyskanie zaliczenia wszystkich przedmiotów i praktyk przewidzianych w programie studiów; uzyskanie w systemie akumulacji i przenoszenia osiągnięć studenta wymaganej liczby ECTS; uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej z pracy dyplomowej (w przypadku negatywnej oceny pracy przez recenzenta o dopuszczeniu do egzaminu decyduje Dziekan, który powinien zasięgnąć opinii drugiego recenzenta). Egzamin dyplomowy odbywa się przed trzyosobową komisją powołaną przez Dziekana, w skład której wchodzi przewodniczący i dwaj członkowie. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i ma charakter zamknięty (na wniosek studenta lub promotora egzamin może być egzaminem otwartym). Podczas egzaminu studenta obowiązuje zakres wiedzy określony przez „Tezy”, z którymi student może się zapoznać na stronie WFCh. Z egzaminu dyplomowego sporządzany jest protokół (zgodnie z przyjętym wzorem). Podstawę obliczenia ostatecznego wyniku studiów stanowią: 1) średnia z toku studiów; 2) ocena egzaminu dyplomowego; 3) średnia z ocen pracy dyplomowej wystawionych przez promotora i recenzenta lub recenzentów. Dyplom ukończenia studiów i suplement wystawiane są zgodnie z przyjętym wzorem w ciągu 30 dni od daty złożenia egzaminu dyplomowego.

Liczba kandydatów i osób przyjętych na studia monitorowana jest przez Wydziałową Komisję Rekrutacyjną w systemie IRK, a informacje przekazywane są do prodziekana ds. jakości kształcenia oraz dyrektora CEiE. Liczby osób przyjętych na studia, studentów kończących studia i studentów niekończących studiów w terminie pobierane są z systemu USOS. Informacje pozyskiwane w ten sposób są analizowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia i CEiE. Efektami dotychczasowej analizy tych informacji są m.in.: (1) podjęte działania promujące kierunek studiów; (2) zmiana limitów miejsc na studia; (3) modyfikacje dokonywane w programie kształcenia; (4) wprowadzenie drugiego (wrześniowego) terminu egzaminu dyplomowego.

4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Stają kadre dydaktyczną na kierunkach Ochrony Środowiska I i II stopnia aktualnie stanowi łącznie: 10 pracowników samodzielnych (4 z tytułem profesora; 6 ze stopniem doktora habilitowanego); 20 pracowników niesamodzielnych (14 ze stopniem doktora; 1 ze stopniem doktora i tytułem zawodowym inżyniera; 5 z tytułem zawodowym magistra). Aktualnie prowadzone są dwa postępowanie o nadanie stopnie doktora habilitowanego. Minimum kadrowe dla kierunku Ochrona Środowiska I stopnia stanowi: 10 pracowników samodzielnych i 15 doktorów. Minimum kadrowe dla kierunku Ochrona Środowiska II stopnia stanowi: 10 pracowników samodzielnych i 13 doktorów. (Szczegółowy wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na ocenianym kierunku studiów znajduje się w załączniku MinimumKadrowe.pdf).

Dorobek naukowy pracowników Centrum łącznie 310 publikacji, w tym artykuły z listy JCR: 97, artykuły w języku angielskim: 187, artykuły w języku polskim: 26, publikacje książkowe 27; rozdziały z monografii 70. Ponadto pracownicy CEiE uzyskali finansowanie i realizowali we wspomnianym okresie (jako kierownicy) w 3 projekty NCN, 2 projekt NCBiR, 1 projekt FRES, 2 projekty Fundusze Norweskie, 3 projekty MNiSW. Uczestniczyli także w ok. 40 konferencjach międzynarodowych i ok. 70 konferencjach ogólnopolskich wygłaszając referaty. Odbyli także blisko 20 wizyt i pobytów naukowych w zagranicznych instytucjach badawczych w związku z prowadzonymi badaniami naukowymi.

W okresie 2019-2025 pracownicy Centrum realizowali następujące projekty badacze:

a/ 3 projekty z NCN (2017/2020 Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Puszczy Białowieskiej. NCN OPUS 2016/20/W/HS3/00593; 2017/2020 Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Puszczy Białowieskiej. NCN OPUS 2016/20/W/HS3/00593; Wpływ zakażenia wirusem ektromelii na aktywację proapoptotycznego białka Bid w mysich komórkach permissywnych NCN MINIATURA 2023/07/X/NZ6/01069).

b/ 2 projekty finansowane z NCBiR (2018/2020, Od przygody do wiedzy: Świat wokół nas – projekt edukacyjny POWR.03.01.00-00-U056/17; 2018/2020, Uniwersytet 2.0. Innowacyjna edukacja. Efektywne zarządzanie. POWR 03.05.00-00-Z230/17).

c/ 1 projekt finansowany ze środków Fundacji Rozwoju System Edukacji (FRES) (2022/2023 Formy ochrony przyrody w Islandii, nr EOG/21/K1/D1/W/0005).

d/ 2 projekty finansowane z Funduszy Norweskich: „Wyzwania zrównoważonego rozwoju” – projekt edukacyjny we współpracy z Uniwersytetem Rolniczym w Islandii (2022/2023, EOG/21/K4/W/0028) oraz “Czynna ochrona zagrożonych gatunków ptaków siewkowych na wyspach wiślanych: wdrażanie wybranych zadań ochronnych na obszarze OSOP Dolina Środowej Wisły” (2021-2024; PLB140004 MFEOG.07.02.01-50-004121-00).

e/ 3 projekt MNiSW: „Etyka cnót środowiskowych”, Doskonała Nauka (MONOG/SP/0223/2023/01), „Platforma Cyfrowej Nauki” (112/WFSN/2020) oraz projekt „Prognostyczne Modelowanie Epidemii COVID-19” (34/WFSN/2020).

Do najważniejszych osiągnięć naukowych pracowników Centrum można zaliczyć:

(1) Złoty medal XIII Międzynarodowych Targów i Konkursu Wynalazków i Innowacji INTARG® 2020 oraz ITE AWARD, UK za wynalazek "Mikrobiorafineria - koncepcja kompleksowego zintegrowanego układu do bezodpadowej i wielokierunkowej konwersji bioodpadów do bioproduktów o zastosowaniu komercyjnym.

(2) Patenty i zgłoszenie patentowe: Kompozycja odpadowych tworzyw poliolefinowych i odpadowego polistyrenu, zwłaszcza do wytwarzania komponentów paliw silnikowych. Patent nr PL438917A1 (2023.03.13), Sposób recyklingu przedmiotów zawierających poli(tereftalan etylenu), zwłaszcza odpadów odzieży poliestrowej. Zgłoszenie P.445353 (2023.06.26).

(3) Stałe uczestnictwo od 2013 roku w pracach międzynarodowych ekspedycjach badawczych (m.in. French Archaeological Mission in Qasr Shemamok – Erbil area, Iraku, Kurdistan, finansowanej w ramach Grand the French Ministry of Foreign and European Affairs). Wyniki prowadzonych badań zostały upowszechnione m.in. ponad 15 publikacjach w czasopiśmie JCR oraz w ramach udziału w kilku prestiżowych międzynarodowych konferencjach naukowych (m.in.: Recherches archeologiques a Tell Masaikh (Syrie) (Paris, 18.06.2022); 18th International Symposium of Dental Morphology and 3th Congress of the International Society of Paleodontology (Frankfurt 15-19.08.2022)).

(4) Powołanie pracownika CEiE na wykładowcę na Uniwersytecie Masarykova w Brnie (wykład „Visions of Environmental Ethics”).

(5) Wybranie pracownika CEiE na reprezentanta Polski w międzynarodowym towarzystwie naukowym International Society for Environmental Ethics.

(6) Wybranie pracownika CEiE do I Lokalnej Komisji Etycznej ds. Doświadczeń na Zwierzętach, w charakterze członka oraz Przewodniczącego.

(7) Powołanie pracownika CEiE na Przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Antropologicznego (2019).

(8) Współpraca CEiE z Comenius University in Bratislava (Słowacja) (www.ekofilozoficzne.pl).

(9) Powołanie pracowników CEiE do grona recenzentów/ekspertów w różnych programach i projektach: a/ udział w komisji kwalifikującej doktorantów na wyjazd stypendialny w projekcie RoZa, nr projektu: CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_018/0002598, Czech Republic; b/ udział w charakterze recenzenta w ocenie wniosków dla Łotewskiej Rady Naukowej; c/ recenzent zewnętrzny do ewaluacji Wydziału Nauk Społecznych, Uniwersytet Masaryka; d/ udział w charakterze recenzenta zewnętrznego w komisji szkoły doktorskiej Wydziału Biologii UAM oraz Wydziału Biologii UW; e/ udział w charakterze eksperta w projekcie badawczym Earth&Mind; f/ powołanie jako eksperta w Programie Climate Leadership realizowanym przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska – Centrum Informacji o Środowisku UNEP/GRID; g/ powołanie jako eksperta Think Tanku Fundacji Matuzalem; h/ powołanie w charakterze recenzenta do ewaluacji wniosków konkursowych „Klimatyczny człowiek roku” przy Ministerstwie Klimatu i Środowiska; i/ powołanie przez MEN do funkcji eksperta Komisji Ewaluacji Nauki.

(10) Wybranie dwóch naszych CEiE na Sędziów Kynologicznego Związku Kynologicznego w Polsce (FCI) oraz wyróżnienie ich srebrną Odznaką Honorową Związku Kynologicznego w Polsce.

(11) Do osiągnięć naukowych należy uzyskanie stopni i tytułów naukowych pracowników Centrum. W okresie 2019-2025 1 pracownik uzyskał tytuł profesora, 3 pracowników Centrum uzyskało stopień doktora habilitowanego, a 2 pracowników uzyskało stopień doktora.

(12) W Centrum Ekologii i Ekofilozofii redagowane i wydawane jest czasopismo naukowe (kwartalnik) „Studia Ecologiae et Bioeticae”, które uzyskało 40 pkt. ocenie czasopism MNIŚW (<http://www.seib.uksw.edu.pl>).

(13) Uruchomiona została i prowadzona przez pracowników CEiE konsultingowa platforma internetowa (<https://ekoforum.eu/mapa-strony.html>).

(14) Dorobek naukowy pracowników Centrum łącznie 310 publikacji, w tym artykuły z listy JCR: 97, artykuły w języku angielskim: 187, artykuły w języku polskim: 26, publikacje książkowe 27; rozdziały z monografii 70. Dzięki wysokiej publikacyjności pracowników Instytut Nauk Biologicznych kategorii B+.

(15) Potencjał naukowy pracowników naszego Centrum umożliwił podpisanie szeregu umów i porozumień, m.in. z Skarbem Państwa - Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska, z Politechniką Warszawską Wydziałem Chemicznym, Kampinoskim Parkiem Narodowym, Fundacją Polska Wielki Projekt, Warszawskim Ogrodem Zoologicznym, Muzeum im Malczewskiego w Radomiu, Firmie Pfeifer & Langen Polska S.A.

(16) Wyniki prowadzonych badań wykorzystywane są w procesie dydaktycznym. Najlepsi studenci prezentują swoje wyniki podczas konferencji naukowych (np. Kamila Podladowska udział w Ogólnopolskiej Konfektacji Studentów Antropologii (OSKA), Dominika Bartosiak I miejsce w Ekoplebiscycie: „Wspólna Zielona Przyszłość”).

(17) Najlepsze prace badawcze naszych studentów są publikowane w czasopismach naukowych (np. Ilieva-Makulec K., **Plichta P.**, Jelec P., 2021, The use of two moss species *Pleurozium schreberi* and *Sphagnum palustre* for the assessment of heavy metal air pollution: a case study in Warsaw. *Studia Ecologiae et Bioethicae* 4(19):111-124; **Kątniak A.**, Podladowska K., Wawrzyniuk J., Tomczyk J., Wyżewski Z., Myszk A., 2022, Osteoarthritis in early modern population from Dąbrówki (Podlaskie Province). *Anthropological Review* 85(3):83–94).

(18) Współpraca międzynarodowa pracowników CEiE skutkuje kontaktami naukowymi z wieloma ośrodkami zagranicznymi (m.in. z Francji, Chorwacji, Islandii, Czech, Włoch, USA, Indii, Rosji).

Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w oparciu o autorskie programy wykładów kursorycznych i monograficznych oraz programy ćwiczeń dostosowywane do aktualnych potrzeb programu studiów i efektów kształcenia. Na kierunku prowadzone są także zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość – e-learning, a także zajęcia w j. angielskim.

Kwalifikacje naukowe osób prowadzących dydaktykę na kierunku Ochrona Środowiska w Centrum Ekologii i Ekofilozofii obejmują następujące specjalności: ekologia, ekologia gleby, agroekologia, ochrona środowiska, zoologia, biochemia, mikrobiologia, biologia człowieka, bio-archeologia, toksykologia, bioenergetyka, budowa i eksploatacja maszyn, prawo, ekonomia środowiska i zasobów naturalnych, etyka, bioetyka, filozofia przyrody. Wśród pracowników CEiE znajdują się osoby mające praktyczne doświadczenie zawodowe w zakresie prawa, gospodarki odpadami i leśnictwa.

Do najważniejszych osiągnięć dydaktycznych jednostki z ostatnich 6 lat należy zaliczyć:

(1) Uzyskanie przez pracowników CEiE tytułu „Belfra Roku UKSW” dla najlepszego ćwiczeniowca (2019) i najlepszego wykładowcy (2022).

(2) Otrzymanie finansowania NCBiR na realizację projektu: „Od przyrody do wiedzy: świat wokół nas” (WND-POWR.03.01.00-00-U056/17-01). Projekt adresowany był do dzieci i młodzieży z klas 5-8.

(3) Otrzymanie finansowania NCBiR na realizację projektu „Uniwersytet 2.0. Innowacyjna edukacja. Efektywne zarządzanie” (POWR 03.05.00-00-Z230/17). W ramach projektu znalazły się następujące kursy i szkolenia dla studentów Ochrony Środowiska: a/ „Systemy Informacji Przestrzennej (GIS) w

praktyce poziom podstawowy”; b/ „Systemy Informacji Przestrzennej (GIS) w praktyce poziom zaawansowany”; c/ „Audytor Wewnętrzny Systemu Zarządzania Środowiskowego ISO 14001:2015”; d/ „Ocena oddziaływania na środowisko ekosystemów”; e/ „Metody dokumentowania działań ochronnych i badań naukowych: wykorzystanie GPS i oprogramowania GIS w praktyce”; f/ „Metody badań terenowych na stanowiskach archeologicznych“. Ponadto zaproszonych zostało kilku profesorów wizytujący z zagranicy (m.in., prof. M. Robertson USA, prof. B. Sigurdsson Islandia).

(4) Centrum od 2022 roku organizuje *Eko-Plebiscyt: Wspólna Zielona Przyszłość* (<https://ekoplebiscyt.uksw.edu.pl>). Celem Plebiscytu jest wyłonienie najbardziej wartościowych i nowatorskich projektów związanych z ochroną przyrody. Patronat honorowy nad Plebiscytem obejmowało Ministerstwo Klimatu i Środowiska, a w roku 2025r. Prezydent RP.

(5) Dzięki zaangażowaniu pracowników Centrum Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego od 5 lat bierze udział w światowym rankingu uniwersytetów, UI GreenMetric World University Ranking, oceniającym uczelnie w działaniach na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. W roku 2024 UKSW zajęło w rankingu światowym 596 lokatę, a 7 miejsce wśród 15 uczelni z Polski.

(6) Centrum objęło patronatem kilka szkół ponadpodstawowych.

(7) Sprawowanie opieki merytorycznej nad projektem edukacyjnym młodzieży licealnej dotyczącym zmiany klimatu pt. Zaklimatyzowani, który był realizowany w ramach inicjatywy „Zwolnieni z teorii”.

(8) Udział pracowników CEiE w przygotowywaniu cyklicznych artykułów w kwartalniku Związku Kynologicznego w Polsce „Pies”.

(9) Przygotowano łąkę Kwiatową wraz z odpowiednimi tablicami poglądowymi. łąka została przygotowana przed budynkiem Laboratoryjnym (nr 24).

(10) Zainstalowano stację Meteo przed budynkiem Laboratoryjnym (nr 24). Nasza aparatura mierzy stan jakości powietrza (pyły PM 2,5 i PM 10). Stacja posiada własną stronę internetową (<https://www.meteo-uksw.edu.pl/stacja-pomiaru-pylow-zawieszonych-konserwacja.html>).

(11) Do najważniejszych osiągnięć popularyzatorskich pracowników CEiE należy wymienić: (1) cykliczny udział w Festiwalu Nauki; (2) Pikniku Naukowym Radia BIS i Centrum Nauki Kopernik; (3) udział w Dniach Ziemi; (4) udziału w Dniach Otwartych UKSW; (5) udział w programach i audycjach radiowych i telewizyjnych (m.in. w Radio Dla Ciebie, Radio WNET, Puls, TOK Fm, Radio Warszawa, TVP Info, TV2, Canal+); (6) stałą konsultację naukową w programach kanałów przyrodniczych: Animal Planet, National Geographic.

(12) Do osiągnięć CEiE należy zaliczyć wydawania periodyku „Turboćwieluch” (ISSN 2719-4485). Czasopismo stanowi platformę wymiany myśli dla studentów, doktorantów i pracowników naukowych, służy również popularyzacji CEiE w liceach, wśród młodzieży rozważającej wybór uczelni, kierunku studiów i ścieżki dalszej edukacji. Czasopismo ma własną stronę internetową: <http://turbocwieluch.pl>.

(13) W okresie ocenianym nasi pracownicy zostali wyróżnieni medalami oraz odznaczeniami państwowymi: Złoty Krzyż Zasług (1 osoba), Srebrny Krzyż Zasług (12 osób), Brązowy Krzyż Zasług (2 osoby), Złoty Krzyż za długoletnią pracę (6 osób), Medal Komisji Edukacji Narodowej (8 osób).

Przy obsadzie zajęć dydaktycznych obowiązują zasady optymalizowania zgodności kompetencji dydaktycznych i dorobku naukowego osób prowadzących zajęcia z tematyką zajęć prowadzonych przez te osoby. W tym celu analizie poddawany jest dorobek naukowy pracowników oraz

dokonywana jest okresowa ocena nauczycieli akademickich zgodnie z przepisami i zasadami obowiązującymi na UKSW i na WFCh. Uwzględniane są również wyniki corocznej ewaluacji dokonywanej przez studentów w ramach ankiety oceny zajęć dydaktycznych, a także z przeprowadzanych cyklicznie hospitacji zajęć dydaktycznych. W przypadku nowych zatrudnień i przedłużenia zatrudnienia bierze się pod uwagę kompetencje dydaktyczne kandydatów, ich dorobek naukowy oraz potrzeby dydaktyczne związane z prowadzonym kierunkiem studiów. W sytuacji, gdy jednostka aktualnie nie dysponuje zatrudnionym pracownikiem kompetentnym do prowadzenia określonych zajęć, a te nie wypełniają etatu, następuje zatrudnienie odpowiedniej osoby w ramach umowy zlecenia. Niektóre zajęcia są prowadzone przez pracowników pozostałych instytutów WFCh (Instytutu Filozofii, Instytutu Prawa, Instytut Chemii) i przez innych pracowników UKSW (Studium Pedagogizacji, Studium Języków Obcych).

Podstawowym założeniem prowadzonej polityki kadrowej jest taki dobór pracowników naukowo-dydaktycznych, który umożliwi zarówno wysoki poziom prowadzonych badań naukowych, jak i odpowiednio wysoki poziom realizowanej dydaktyki. Tryb i kryteria obowiązujące przy przeprowadzaniu konkursów, awansach oraz ocenie pracowników określają stosowne dokumenty.

Ocena jakości kadry dotyczy wszystkich pracowników, odbywa się cyklicznie zgodnie z przyjętymi kryteriami i dotyczy działalności naukowej, aktywności dydaktycznej oraz zaangażowania organizacyjnego. Ocena dorobku naukowego pracownika odbywa się na podstawie przedłożonych przez pracownika efektów działalności naukowej z okresu podlegającego aktualnej ocenie. Ocena jakości prowadzonej dydaktyki odbywa się na podstawie wyników hospitacji zajęć oraz wyników ankiet studenckich, ze szczególnym uwzględnieniem znaczących efektów działalności dydaktycznej (np. uzyskane nagrody i sukcesy studentów, dodatkowe zaangażowanie z kształcenie studentów). Ocena stopnia zaangażowania organizacyjnego jest dokonywana na podstawie sprawozdania przedłożonego przez pracownika. Szczegółowy tryb i kryteria oceny określają stosowne przepisy uczelniane i wydziałowe.

Wspieranie i motywowanie kadry do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych obejmuje: (1) przyznawanie nagród rektora oraz jednorazowych dodatków finansowych pracownikom uzyskującym znaczące osiągnięcia naukowe, mające istotny wpływ na ocenę parametryczną jednostki i rozpoznawalność uczelni w środowisku naukowym; (2) uzależnienie finansowania przyznawanego w ramach dotacji MNiSW od osiągniętych wyników działalności naukowej; (3) umożliwianie podnoszenia kompetencji dydaktycznych i jakościowych poprzez organizowanie szkoleń w ramach cyklicznego Tygodnia Jakości Kształcenia ([Jakość Kształcenia UKSW](#)); (4) proponowanie szkoleń w zakresie jakości kształcenia (szkolenia dla członków wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia oraz wydziałowych komisji dydaktycznych; [Szkolenia zamawiane w ramach działań DID](#)) oraz przygotowanie i udostępnianie materiałów szkoleniowych i informacyjnych w tym zakresie; (5) organizowanie szkoleń realizowanych przez Centrum Inicjatyw Rozwojowych UKSW dotyczących podnoszenia efektywności składanych wniosków projektowych (NCN, NCBiR); (6) coroczne organizowanie przez Wydział spotkań informacyjnych dla niesamodzielnych pracowników naukowych, służących właściwemu ukierunkowaniu i zintensyfikowaniu prowadzonej przez nich działalności naukowej; (7) odbywanie posiedzeń Rady CEiE, podczas których omawiane są bieżące sprawy dotyczące dydaktyki i prowadzonych badań naukowych.

W okresie 2019-2025, w efekcie indywidualnego rozwoju naukowego 1 pracownik uzyskał tytuł profesora, 3 pracowników Centrum uzyskało stopień doktora habilitowanego, a 2 pracowników uzyskało stopień doktora.

5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Zajęcia dydaktyczne na kierunku Ochrona Środowiska odbywają się w budynkach nr 23 i 24 (Centrum Laboratoryjne Nauk Przyrodniczych). Wszystkie obiekty są całodobowo dozorowane przez ochronę i monitorowane za pomocą urządzeń CCTV oraz systemu kontroli dostępu. WFCh posiada nowoczesne Laboratorium Przyrodnicze Centrum Ekologii i Ekofilozofii, wchodzące w skład Centrum Laboratoryjnego Nauk Przyrodniczych UKSW (utworzone w 2015 roku). W laboratoriach tych prowadzone są zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku Ochrona Środowiska oraz badania naukowe i projekty komercyjne. Laboratorium Przyrodnicze CEiE składa się z 19 laboratoriów specjalistycznych, które zostały rozdzielone na: dydaktyczne, naukowe oraz naukowo-dydaktyczne (patrz zał. 2.5). Wspomniany podział umożliwiona zarówno prowadzenie specjalistycznych badań naukowych przez naszych pracowników, ale i prowadzenie badań przez samych studentów oraz przeprowadzania zajęć dydaktycznych.

Ponadto CEiE dysponuje [Stacją Meteo](#) (stacja klimatyczno-meteorologiczna), dokonującą pomiarów oraz dostarczającą bieżących informacji na temat danych pogodowych oraz zanieczyszczeń pyłami zawieszonymi. Istotnym elementem infrastruktury dydaktycznej i badawczej jest stacja terenowa, znajdująca się w Kobylnicy k. Maciejowic, gdzie odbywają się m.in. zajęcia terenowe dla studentów oraz prowadzone są badania z zakresu ochrony ptaków środkowego biegu Wisły. Zajęcia dydaktyczne odbywają się w salach wykładowych wyposażonych w rzutniki multimedialne lub tablice multimedialne oraz posiadających dostęp do Internetu. Studenci korzystają z pracowni komputerowej (zajęcia dydaktyczne) oraz z ogólnodostępnych stanowisk 27 komputerowych w budynku WFCh. Dostęp do literatury specjalistycznej zapewnia Biblioteka Główna UKSW, która umożliwi wypożyczenie książek także na miejscu, w budynku WFCh.

Studenci i pracownicy mają dostęp do elektronicznych baz danych oraz możliwość korzystania z cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej ACADEMICA (załączony Raport Biblioteki). W budynku WFCh znajdują się ogólnodostępne stanowiska urządzeń wielofunkcyjnych umożliwiających kopiowanie, skanowanie i wydruk materiałów edukacyjnych.

Uczelnia i Wydział posiadają certyfikat od Fundacji Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych świadczący o tym, że UKSW jest miejscem przyjaznym osobom niepełnosprawnym i w pełni dostosowanym do ich potrzeb (oznaczenia drzwi dla osób niewidomych, pojemne windy, podjazdy, toalety dostosowane na potrzeby osób niepełnosprawnych, tekstowa wersja stron www dla osób niewidomych i in.).

Do dyspozycji studentów i pracowników w budynku WFCh pozostaje miejsce gastronomiczne oraz samoobsługowe urządzenia z napojami i przekąskami. Studenci mają także możliwość korzystania na miejscu z bankomatu oraz stanowiska obsługi Banku Zachodniego WBK Grupy Santander (obecnie: Santander Bank Polska), który prowadzi obsługę m.in. uczelnianych kont studentów UKSW.

Pracownicy CEiE posiadają pokoje pracy, w których spędzają przerwy między zajęciami, przygotowują się do zajęć, odbywają konsultacje ze studentami i podejmują aktywność naukową. Do dyspozycji studentów i pracowników CEiE pozostają także: aula w budynku laboratoryjnym i aula w budynku

WFCh (jako zaplecze konferencyjne) oraz mniejsza sala konferencyjna w budynku WFCh przeznaczona na okazjonalne spotkania dyskusyjne, seminaria i spotkania organizacyjne. Osobne pomieszczenie przeznaczone jest dla osób zajmujących się bieżącą obsługą projektów naukowych i dydaktycznych realizowanych przez WFCh.

6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia obejmuje udział przedstawicieli środowiska społeczno-gospodarczego i pracodawców w: (1) opracowywaniu zmian w programie kształcenia (zgodnie z zarządzeniem Rektora UKSW określającym model współpracy z pracodawcami); (2) organizacji i prowadzeniu dodatkowych kursów i szkoleń dla studentów; (3) umożliwieniu studentom realizacji praktyk zawodowych; (4) umożliwieniu studentom odbywania niektórych zajęć dydaktycznych oraz praktyk w instytucjach zewnętrznych (np. Kampinoski Park Narodowy, Miejski Ogród Zoologiczny w Warszawie, Polskie Towarzystwo Kynologiczne, Pfeifer & Langen Glinojec Polska S.A., Przemysłowy Instytut Motoryzacji w Warszawie, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska); (5) Wydziałowej Radzie Biznesu (w jej skład wchodzi 7 osób z WFCh oraz przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych reprezentujących PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrala, Pfeifer & Langen Polska S.A., Poradnię edukacyjną, Astra/Zenecal, Grupa Medyczna Vertimed+, Davidson Consulting). WRB odbywa spotkania (2-3) do roku, których celem jest analiza zakładanych w programie studiów efektów kształcenia pod kątem przyszłych zatrudnień i oczekiwań na rynku pracy. WRB dokonała analizy efektów kształcenia na nowych - tworzonych - kierunkach studiów (kognitywistyka oraz cognitves science) a także opiniowała zmiany programowe na kierunku ochrona środowiska i kognitywistyka.

Jednostka współpracuje także ze szkołami i innymi instytucjami edukacyjnymi w związku z: (1) odbywaniem przez studentów praktyk pedagogicznych; (2) organizowaniem dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych dni otwartych, lekcji pokazowych, zajęć dydaktycznych i działań popularyzujących wiedzę o ochronie środowiska. Efektami tej współpracy, oprócz realizacji praktyk studenckich, są Laboratoria Młodzieżowe, cykliczna impreza edukacyjna „Noc Biologów” (we współpracy z WBiNS UKSW) oraz uczestnictwo w cyklicznej Ogólnopolskiej Akademickiej Konferencji Metodycznej Ochrony Środowiska, której biorą udział przedstawiciele wszystkich polskich uczelni, na których prowadzony jest ten kierunek studiów. Pracownicy CEiE są także członkami wielu organizacji i instytucji o charakterze naukowym, społecznym i państwowym, co umożliwia nawiązywanie kontaktów i współpracy instytucjonalnej także w zakresie dydaktyki (m.in. Komitet Ekologii PAN; Polska Akademia Umiejętności; Polish Journal of Ecology).

CEiE jest współorganizatorem, wraz z innymi instytucjami, ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych, w których uczestniczą także studenci kierunku Ochrona Środowiska. Ponadto, CEiE jest członkiem-założycielem Warszawskiego Metropolitalnego Centrum Eksperymentalnego na Rzecz Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju (RCE Warsaw Metropolitan), będącego agendą Uniwersytetu ONZ – United Nations University (UNU).

7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Umiędzynarodowienie to proces intencjonalnego włączania wymiaru międzynarodowego, międzykulturowego, służące wzmocnieniu jakości kształcenia na poziomie akademickim. Ochrona

środowiska jako obszar nauki ma charakter międzynarodowy, ponieważ problemy ekologiczne, takie jak zmiany klimatu, zanieczyszczenia wody, gleby, powietrza, degradacja ekosystemów czy utrata bioróżnorodności, nie zatrzymują się na granicach państw, ale ich skutki odczuwalne są globalnie, a przeciwdziałanie czynnikom je wywołującym ma rację głównie we współpracy międzynarodowej. Umieździarnodowienie procesu kształcenia na kierunku Ochrona środowiska odbywa się głównie poprzez utrzymanie i dalsze rozwijanie oferty zajęć w języku angielskim, wykłady profesorów wizytujących oraz wspieranie mobilności studentów i nauczycieli akademickich. Stanowi jedno z zadań określonych w Misji i Strategii Rozwoju WFCh na lata 2022-2025 (Część 2, str. 8 i 10). Dlatego na Wydziale stworzono i stale ulepsza się warunki sprzyjające umieździarnodowieniu.

Głównymi czynnikami umieździarnodowienia procesu kształcenia na kierunku Ochrona Środowiska są: (1) realizacja części programu studiów poprzez obowiązkowe uczestnictwo w zajęciach w języku angielskim (wykłady monograficzne) na I i II stopniu studiów; (2) aktywny program Erasmus+, umożliwiający studentom realizację części toku studiów za granicą (wyjechało czworo, przyjechało pięcioro studentów); (3) regularne, coroczne zapraszanie z wykładami profesorów wizytujących z zagranicy; (4) wizyty wykładowców z zagranicy w ramach programu Erasmus+ (Teaching Mobility Staff), którzy prowadzą zajęcia dla studentów I i II stopnia; (5) przyjmowanie studentów z zagranicy, którzy chcą zrealizować część studiów na WFCh, a także praktyk studenckich w ramach programu Erasmus+.

W ramach wygaszonego w roku akad. 2021/22 profilu „Sustainability Studies” na II stopniu studiów, skierowanego przede wszystkim do studentów z zagranicy (opcja także dla studentów z Polski, którzy chcą odbyć studia w języku angielskim) oferowano pełną ofertę edukacyjną w języku angielskim (obecnie studia zawieszono).

Dodatkowymi czynnikami umieździarnodowienia procesu kształcenia są: (1) wizyty studyjne pracowników CEiE w zagranicznych ośrodkach badawczych, które umożliwiają wykorzystanie wiedzy i doświadczeń tam zdobytych w procesie kształcenia i w doskonaleniu programu kształcenia na kierunku Ochrona Środowiska; (2) uczestnictwo pracowników CEiE w programie Erasmus+ (Teaching Mobility Staff), pozwalające na wykorzystanie w procesie kształcenia doświadczeń i tzw. „dobrych praktyk” zaobserwowanych w instytucjach zagranicznych; (3) zajęcia ogólnouczelniane znajdujące się w programie studiów, które mogą być realizowane przez studentów także w języku obcym; (4) uwzględnienie w proponowanej literaturze do prowadzonych przedmiotów literatury obcojęzycznej; (5) uczestnictwo studentów (jako słuchaczy) w konferencjach międzynarodowych organizowanych w jednostce; (6) uczestnictwo studentów w organizowanych wykładach otwartych z udziałem przedstawicieli zagranicznych środowisk akademickich i naukowych.

Elementami procesu kształcenia, umożliwiającymi i ułatwiającymi studentom uczestnictwo w zajęciach w językach obcych prowadzonych w jednostce oraz w instytucjach zagranicznych są: (1) lektoraty językowe prowadzone przez Studium Języków Obcych UKSW (obowiązkowe na I stopniu studiów; fakultatywne na II stopniu studiów; aktualna oferta SJO obejmuje: język angielski – poziomy B1-C1, język niemiecki – poziomy A1-B2, język francuski – poziomy B1-B2, język rosyjski – poziomy A1, B1-B2, język włoski – poziomy A1, B1-B2, język hiszpański – poziomy A1, B1-B2). Oceny kompetencji językowych studentów po ukończeniu lektoratu, oraz podczas rekrutacji na wyjazd w ramach programu Erasmus+ dokonuje SJO; (2) obowiązkowe translatoria tematyczne z języka angielskiego realizowane na I stopniu studiów (zajęcia w formie ćwiczeń mające na celu doskonalenie umiejętności językowych studentów w zakresie ochrony środowiska).

Monitorowanie procesu umiędzynarodowienia polega na analizie mobilności studentów i pracowników, bieżącym dostosowaniu programu studiów, aby był atrakcyjny dla studentów przyjeżdżających, kontroli aktualności i nawiązywaniu nowych umów bilateralnych w ramach programu Erasmus+, zbieraniem od studentów biorących udział w wymianie międzynarodowej oraz studentów przyjeżdżających do jednostki opinii na temat jakości i efektów kształcenia, a następnie wykorzystanie danych ankietowych do analizy, oceny i poprawy działań służących doskonaleniu procesu umiędzynarodowienia na kierunku Ochrona środowiska (od roku akademickiego 2024/2025). Ponadto studenci są na bieżąco informowani i mobilizowani do udziału w programie Erasmus+ (m.in. coroczne spotkania informacyjne, przekazywanie informacji drogą elektroniczną, ogłoszenia umieszczane są na stronie CEiE, stronie internetowej WFCh, promocja programu Erasmus+ oraz w mediach społecznościowych wydziału).

Wpływ na umiędzynarodowienie procesu kształcenia ma także mobilność pracowników naukowo-dydaktycznych CEiE realizowana przez: (1) udział w międzynarodowych programach badawczych; (2) udział w międzynarodowych konferencjach naukowych 3) inne, np. współpraca zagranicznej w ramach przygotowywania wspólnych publikacji z naukowcami z jednostek zagranicznych.

8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Opieka nad studentami oraz wsparcie udzielane im w procesie kształcenia zostały wspomniane w Misji i Strategii Rozwoju WFCh UKSW na lata 2022-2025 oraz w zadaniach szczegółowych dla Strategii Rozwoju Kształcenia na kierunku Ochrona Środowiska, które pozostają w zgodności z aktualną Misją i Strategią Rozwoju UKSW.

Opieka i wsparcie udzielane studentom w procesie uczenia się oraz osiągnięcia efektów kształcenia ma charakter różnorodny oraz wielopoziomowy i obejmuje: poziom ogólnouczelniany, poziom wydziału i CEiE.

Na poziomie ogólnouczelnianym studenci korzystają z bezpośredniego wsparcia i pomocy: (1) Działu Współpracy Międzynarodowej (rekrutacja i organizacja wyjazdów w ramach programu Erasmus+); (2) Działu Pomocy Materialnej (pomocy materialnej; pomoc w związku z przyznawaniem miejsc w domach studenckich dla studentów; działania dotyczące wypłat stypendiów); (3) Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości (prowadzenie poradnictwa zawodowego; prowadzenie zajęć ogólnouczelnianych kształtujących umiejętności przydatne na rynku pracy; organizacja warsztatów, szkoleń rozwijających kompetencje społeczne i zawodowe; współpraca z pracodawcami w zakresie organizacji różnych form edukacyjnych; dostarczanie studentom i absolwentom informacji o rynku pracy i możliwościach podnoszenia kompetencji i kwalifikacji); (4) Biura Karier (nawiązywanie kontaktu z instytucjami w celu pozyskania ofert praktyk; zbieranie, klasyfikowanie i udostępnianie ofert pracy, staży i praktyk zawodowych; stwarzanie możliwości partnerom rynku pracy zaprezentowania się studentom jako atrakcyjni pracodawcy; badanie losów zawodowych absolwentów w celu doskonalenia programów studiów); (5) Samorządu Studenckiego (obrona praw i interesów studenckich na szczeblu wydziałowym i uczelnianym; reprezentowanie studentów w organach kolejalnych Uczelni; dbanie o rozwój studenckiej działalności kulturalnej i naukowej, wspomaganie kół naukowych i organizacji akademickich; występowanie do władz Uczelni z wnioskami i postulatami dotyczącymi studentów; dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na działalność studencką; udział w przyznawaniu stypendiów i miejsc w

akademikach); (6) kierownika Centrum Dostępności, który jest odpowiedzialny za inicjowanie, nadzorowanie i koordynowanie zadań dotyczących wsparcia oraz rozwiązywania problemów studentów z niepełnosprawnością; (7) Centrum Wsparcia Studenta; (8) organizacje studenckie mogą ubiegać się o dofinansowanie każdego planowanego przedsięwzięcia ze środków będących w dyspozycji Rektora w trybie konkursowym.

Na opiekę i wsparcie udzielane studentom w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia na poziomie WFCh składają się działania podejmowane przez: (1) władze Wydziału (w szczególności prodziekana ds. studenckich i bieżącej obsługi studiów); (2) pełnomocników-koordynatorów ds. studentów wyjeżdżających na studia i praktyki w ramach programu Erasmus+ (organizacja spotkań informacyjnych dla studentów i promowanie oferty Erasmus+; prowadzenie procesu rekrutacji studentów na wyjazdy zagraniczne; wspomaganie studentów w procesie rekrutacji oraz w rozliczaniu zakończonego pobytu); (3) interesariusze zewnętrzni skupieni w Wydziałowej Radzie Biznesu (organizowanie spotkań informacyjnych z udziałem pracodawców; zapewnienie bieżącego kontaktu z pracodawcami i ich udziału w procesie przygotowywania modyfikacji programu kształcenia); (4) pełnomocnika ds. pedagogizacji (informowanie studentów na temat możliwości i sposobu realizacji programu przygotowania psychologiczno-pedagogicznego; organizacja i nadzór nad właściwym przebiegiem praktyk pedagogicznych); (5) pracowników dziekanatu (bieżąca obsługa studentów i spraw studenckich w trakcie procesu kształcenia); (6) Wydziałowej Rady Studentów (m.in. zapewnienie udziału przedstawicieli studentów w Wydziałowej Komisji Dydaktycznej, w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, w Radzie Wydziału, w Radzie CEiE).

Wsparcie i opieka na poziomie Centrum Ekologii i Ekofilozofii obejmuje działania: (1) dyrektora Centrum; (2) opiekunów-pełnomocników ds. praktyk studenckich (bezpośredni nadzór nad realizacją i odpowiednim przebiegiem praktyk studenckich; koordynacja współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w których studenci odbywają praktyki); (3) członków zespołu ds. przygotowania i obsługi planów zajęć (coroczne przygotowywanie planu zajęć z uwzględnieniem preferencji i potrzeb zgłaszanych przez studentów; zapisywanie studentów na zajęcia w okresie po zakończeniu rejestracji elektronicznej); (4) opiekunów poszczególnych grup (roczników) studenckich (rozwiązywanie podstawowych problemów zgłaszanych na bieżąco przez studentów; udzielanie podstawowych informacji na temat przebiegu procesu kształcenia; sygnalizowanie władzom CEiE sytuacji problemowych); (6) pracowników naukowo-dydaktycznych CEiE (prowadzenie zajęć dydaktycznych; dyżury i konsultacje; inicjowanie i wspieranie udziału studentów w badaniach naukowych; wsparcie merytoryczne studentów podejmujących działalność naukową); (7) opiekuna Koła Naukowego Przyrodników.

Wsparcia i motywacji do podejmowania aktywności o charakterze naukowym dostarcza działalność Koła Naukowego Przyrodników. Skupia ono studentów zainteresowanych tematyką przyrodniczą. Członkami koła są przede wszystkim studenci kierunku ochrona środowiska, ale również innych. W ostatnich latach członkami koła byli także studenci m.in. z takich kierunków jak: biologia, filozofia, prawo kanoniczne, teologia. Obecna działalność koła jest uzależniona i opiera się na zainteresowaniach studentów.

Studenci mają okazję rozwijać swoją wiedzę angażując się w projekty realizowane przez pracowników Centrum. Samodzielnie nawiązują kontakty i współpracują z instytucjami takimi jak Kampinoski Park Narodowy, Szkoła Leśna KPN, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Lasy Miejskie.

Koło naukowe może ubiegać się o dofinansowanie na swoją działalność z środków przeznaczonych przez Władze Uczelni na konkurs, w ramach którego koła naukowe zgłaszają swoje projekty, a także pozyskuje środki zewnętrzne. Studenci mogą również uczestniczyć w różnego rodzaju szkoleniach prowadzonych przez Centrum Wsparcia Studenta UKSW.

Koło bierze czynny udział w wielu inicjatywach. W ostatnich latach bierze udział w akcji Dzień Ziemi w KPN. Koło organizowało również serię konferencji „Praca w ochronie środowiska”, która skupia firmy oferujące pracę studentom kierunku ochrona środowiska. Koło brało udział w wielu festiwalach nauki, dniach promujących UKSW oraz brało udział w współorganizacji „Nocy Biologów” na UKSW.

Dzięki wielopoziomowemu oraz kompleksowemu systemowi wsparcia studentów uzyskują oni, adekwatnie do bieżących potrzeb, szybką i skuteczną pomoc w rozwiązywaniu problemów i trudności pojawiających się w trakcie realizacji procesu kształcenia. Dodatkowymi narzędziami służącymi do realizowania wsparcia studentów oraz sprawnej komunikacji ze studentami w zakresie załatwiania spraw i rozwiązywania problemów pojawiających się w trakcie realizacji procesu kształcenia są: tzw. elektroniczny dziekanat, umożliwiający elektroniczne zgłaszanie standardowych spraw i problemów do dziekanatu lub prodziekana ds. studenckich i uzyskiwanie odpowiedzi (decyzji); system powiadamiania studentów drogą elektroniczną o m.in. zmianach w planach i terminach zajęć, bieżących ogłoszeniach, dodatkowych wydarzeniach związanych z prowadzoną dydaktyką (tzw. U-mail; specjalne zakładki na stronie WFCh; komunikaty na stronie Facebook; aplikacja mobilna iUKSW); opracowane w formie elektronicznej pomoce dla studentów, dotyczące: informacji dla studentów I roku i nowo przyjętych; praw i obowiązków studenta; rejestracji na zajęcia; trybu załatwiania najważniejszych spraw w dziekanacie; systemu antyplagiatowego JSA. Dla studentów I roku oraz nowo przyjętych organizowane są corocznie specjalne spotkania organizacyjno-informacyjnej w tygodniu poprzedzającym rozpoczęcie roku akademickiego połączone ze szkoleniem BHP.

Ewentualne skargi studenckie są rozpatrywane przez prodziekana ds. studenckich lub przekazywane do rozstrzygnięcia dziekanowi. W przypadku wystąpienia sytuacji dotyczących zachowań patologicznych odpowiednie wnioski kierowane są do Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów.

Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów odbywa się na podstawie: analizy wyników cyklicznej oceny dokonywanej przez studentów w ramach badań przeprowadzanych przez Biuro Innowacji Dydaktycznych, Szkoleń i Jakości Kształcenia (Raporty z badań: „Oceń Uczelnię”); analizy wyników cosemestralnej ankiety dotyczącej oceny przez studentów zajęć dydaktycznych; uwag i sugestii zgłaszanych przez studentów przy okazji bezpośrednich rozmów z pracownikami naukowo-dydaktycznymi, opiekunami grup studenckich, prodziekanem ds. studenckich oraz w czasie posiedzeń Podkomisji Dydaktycznej CEiE.

Uzyskanie w ten sposób informacji na temat oceny przez studentów jakości wsparcia udzielanego im w trakcie procesu kształcenia skutkowało m.in. wprowadzeniem następujących zmian i modyfikacji: uporządkowanie i ujednoczenie informacji na stronach internetowych WFCh; organizacja uroczystej graduacji absolwentów kierunku Ochrona Środowiska; wyznaczenie pełnomocnika Dziekana ds. realizacji programu Erasmus+; modyfikacja programu studiów; zmiana profilu merytorycznego oraz modyfikacja sposobu działalności Koła Naukowego Przyrodników.

9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Informacje dotyczące: warunków i trybu rekrutacji kandydatów na studia, regulaminu studiów, zakładanych efektów kształcenia, programów studiów, wymagań dotyczących realizacji programu studiów, harmonogramu rejestracji na zajęcia, planów zajęć w bieżącym roku akademickim oraz ewentualnych zmian w terminach lub miejscach odbywania się zajęć, zasad dyplomowania, zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, terminów egzaminów w sesji egzaminacyjnej, terminów egzaminów dyplomowych, wysokości opłat, wzorów podań –znajdują się na stronie internetowej [WFCh](#) w odpowiednich zakładkach i są na bieżąco aktualizowane. Ponadto, bieżące informacje dotyczące spraw studiów są umieszczane na stronie [CEIE](#) oraz na stronie [Facebook CEIE](#). Studenci mogą także korzystać z informacji dotyczących rozkładu zajęć, uzyskanych ocen, bieżących ogłoszeń poprzez aplikację mobilną Mobilny USOS UKSW (PlayStore). W sytuacjach nagłych, wymagających pilnego poinformowania studentów, informacje przekazywane są drogą elektroniczną przez pocztę elektroniczną w systemie USOS (wszyscy studenci otrzymują informację na swoje konta poczty elektronicznej). Na stronie internetowej WFCh znajdują się także informacje na temat: kalendarium uczelnianego, kalendarium wydarzeń WFCh, terminów i miejsc dyżurów władz WFCh, terminów dostępności dziekanatu dla studentów, zasad uczestnictwa w programie Erasmus+ i MOST, kół naukowych. Na wspomnianej stronie znajdują się także odnośniki przekierowujące do najważniejszych stron ogólnouczelnianych (m.in. strony UKSW, USOS, Biblioteki UKSW, APD, JSA, Poczty UKSW).

Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych przedmiotów (karta opisu przedmiotu), stopnia realizacji programu kształcenia, terminów i miejsc dyżurów i konsultacji pracowników oraz ocen są dostępne dla studentów w systemie USOS po zalogowaniu na indywidualne konto. Informacje dotyczące studiowania w języku angielskim znajdują się na osobnej, ogólnouczelnianej stronie angielskojęzycznej adresowanej do kandydatów na studia z zagranicy (<https://uksw.edu.pl/en/candidates/studies-in-english>). Promocja studiów w j. angielskim odbywa się m.in. przez stronę na portalu „Study in Poland”. Przygotowane zostały filmy promocyjne, dotyczące całego wydziału oraz studiów w CEIE, dostępne na platformie YouTube (profile CEIE oraz UKSW). Podstawowe informacje dotyczące studiów dostępne są także w formie papierowych materiałów promocyjnych, umieszczone są także w gablotach informacyjnych znajdujących się obok dziekanatu dla studentów.

Ocena publicznego dostępu do informacji jest dokonywana w ramach cyklicznych badań przeprowadzanych przez Biuro Innowacji Dydaktycznych, Szkoleń i Jakości Kształcenia UKSW ([m.in.](#) „Oceń Uczelnię”; „Ocena uczelni przez pracowników akademickich”; „Badanie samooceny wydziałów”), a jej wyniki są raportowane w materiałach przygotowywanych przez BID i przekazywane do Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Bieżące uwagi dotyczące systemu informacji zgłaszane przez studentów, pracowników i osoby spoza uczelni są analizowane przez prodziekana ds. jakości kształcenia i uwzględniane w modyfikacjach systemu. Wśród wspomnianych modyfikacji w ostatnim okresie należy wymienić: ujednoczenie systemu informacji w ramach całej Uczelni, prowadzenie wewnętrznych ustaleń dotyczących sposobu i koordynacji przekazywania i publikowania informacji na stronach internetowych.

10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Polityka jakości

Wdrożony na UKSW Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) ma na celu podnoszenie skuteczności działań w zakresie jakości kształcenia, ciągłe doskonalenie prowadzonych procesów oraz zapewnienie ich powtarzalności na wysokim poziomie. System dąży do wdrażania rozwiązań umożliwiających studentom osiągnięcie najlepszych wyników w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, dostosowując proces dydaktyczny do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Szczególną uwagę przykładana się do zapewnienia dostępności kształcenia dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym studentów z niepełnosprawnościami, poprzez odpowiednią adaptację metod nauczania. System wspiera rozwój potencjału badawczego i dydaktycznego, przyczyniając się do podnoszenia kwalifikacji uczestników procesu kształcenia oraz umacniania pozycji Uniwersytetu na rynku edukacyjnym. Ważnym aspektem WSZJK jest także dbałość o podmiotowość wszystkich uczestników procesu dydaktycznego oraz promowanie wysokiej kultury jakości kształcenia. Cele szczegółowe WSZJK obejmują m.in. doskonalenie oferty dydaktycznej i programów studiów zgodnie z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, rozwijanie komunikacji i współpracy z interesariuszami, monitorowanie i podnoszenie jakości kształcenia, a także zapewnienie odpowiednich warunków do realizacji procesu dydaktycznego. Kluczowe znaczenie ma również polityka projakościowa w zakresie rekrutacji oraz kadry dydaktycznej, rozwój oferty edukacyjnej, zwiększanie mobilności akademickiej, kształtowanie postaw projakościowych oraz prowadzenie skutecznej działalności informacyjnej w zakresie jakości kształcenia.

System zapewniania jakości kształcenia obowiązujący na UKSW zawiera szereg regulacji i przepisów, które mają charakter ogólnouczelniany i wydziałowy. Przepisy te dotyczą wszystkich aspektów związanych z procesem kształcenia. Akty prawne odnoszą się do kwestii konstytuujących Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, określających procedury oraz kompetencje uczelnianych Komisji i poszczególnych jednostek. Przepisy te zawierają szereg ogólnouczelnianych procedur dotyczących: 1) projektowania nowego programu studiów; 2) wprowadzania zmian w programie dla studiów na określonym kierunku, poziomie, profilu i określonej formie kształcenia; 3) opracowania karty opisu przedmiotu (sylabusu); 4) wymagań dotyczących przedmiotów kończących się egzaminem; 5) wymagań dotyczących zaliczenia ćwiczeń z przedmiotów kończących się egzaminem; 6) zapobiegania zjawiskom patologicznym/niepożądanym związanym z procesem kształcenia; 7) zapewnienia publicznej dostępności opisu efektów uczenia się, sposobu ich weryfikacji; 8) archiwizacji prac studenta; 9) zapewnienia efektów uczenia się realizowanych podczas praktyk studenckich; 10) dyplomowania – licencjat i inżynier (studia I stopnia); 11) dyplomowania – magister (studia II stopnia i jednolite studia magisterskie) (<https://monitor.uksw.edu.pl/docs/6546>). Odnoszą się także do zasad rekrutacji (Biuro Rekrutacji – publikuje aktualne zarządzenia i przepisy <https://monitor.uksw.edu.pl/docs/7561>), szczegółowych wytycznych dot. tworzenia programów kształcenia na studiach, studiach podyplomowych, innych formach dokształcających (<https://monitor.uksw.edu.pl/docs/6553>) czy procedur dotyczących prowadzenia hospitacji zajęć (<https://monitor.uksw.edu.pl/docs/6335>).

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów sprawuje dziekan wydziału wraz z prodziekanami. Kolegium dziekańskie jest wspierane w swoich działaniach przez pracowników administracyjnych dziekanatu oraz jednostek ogólnouczelnianych.

W ramach WSZJK istotną rolę odgrywa Uniwersytecka Komisja ds. Jakości Kształcenia (UKJK), która koordynuje działania mające na celu ogólnouczelniane doskonalenie i unowocześnianie procesu kształcenia oraz Wydziałowa Komisja Dydaktyczna i Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, które współdziałają w ramach zapewniania jakości kształcenia na wydziale.

Uniwersytecka Komisja ds. Jakości Kształcenia (UKJK) odpowiada za koordynację działań mających na celu stałe doskonalenie i modernizację procesu kształcenia oraz poprawę warunków jego realizacji. Jednym z jej kluczowych zadań jest monitorowanie i udoskonalanie WSZJK. W tym zakresie UKJK inicjuje zmiany w wewnętrznych aktach prawnych, opracowuje i udoskonala procedury zapewniania jakości kształcenia, a także formułuje wytyczne i zalecenia dotyczące jego poprawy. Komisja sporządza raporty na podstawie danych z wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia i przedstawia wnioski rektorowi, opiniując również kwestie związane z oceną jakości kształcenia. Do jej kompetencji należy realizacja zadań dotyczących WSZJK, zleconych przez rektora lub prorektora właściwego ds. kształcenia, a także współpraca z dziekanami, kierownikami jednostek międzywydziałowych i ogólnouczelnianych oraz wydziałowymi komisjami ds. jakości kształcenia oraz wydziałowymi komisjami dydaktycznymi w sprawach dotyczących jakości kształcenia. UKJK analizuje raporty opracowane przez Biuro Innowacji Dydaktycznych, Szkoleń i Jakości Kształcenia (BID) na podstawie badań oceny uczelni przeprowadzanych wśród studentów, doktorantów i pracowników. Ustala również kryteria oceny zajęć, dokonywanej anonimowo przez studentów, słuchaczy studiów podyplomowych i kursów, a także opiniuje wzory ankiet dotyczących jakości kształcenia oraz losów zawodowych absolwentów. Komisja analizuje raporty z badań absolwentów, uwzględniając aspekty ich kapitału społeczno-kulturowego i kluczowych kompetencji. Ponadto opiniuje wzór karty samooceny wydziałów i jednostek prowadzących kształcenie oraz przeprowadza analizę raportów samooceny opracowanych przez BID. Na podstawie zebranych danych UKJK przygotowuje analizę SWOT dotyczącą jakości kształcenia na UKSW, którą przedstawia Senatowi do końca marca każdego roku wraz z zaleceniami poprawy obszarów wymagających doskonalenia. Komisja kontroluje także realizację wcześniejszych zaleceń oraz przekazuje wyniki tej kontroli prorektorowi właściwemu ds. kształcenia.

Na Wydziale podstawowymi organami odpowiedzialnymi za zapewnianie i doskonalenie jakości kształcenia są: Wydziałowa Komisja ds. Dydaktycznych i Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia.

Wydziałowa Komisja Dydaktyczna (WKD) pełni istotną rolę w zapewnianiu jakości kształcenia na wydziale. Do jej głównych zadań należy wdrażanie w jednostce procedur opracowanych przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia (UKJK) oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia (WKJK), które służą podnoszeniu standardów dydaktycznych. Komisja opracowuje projekt harmonogramu hospitacji zajęć dydaktycznych, który następnie przedstawia dziekanowi. WKD zajmuje się również przygotowaniem oferty współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a także zapewnianiem udziału interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu koncepcji kształcenia. W ramach swoich działań wskazuje nauczycielom akademickim metody doskonalenia procesu kształcenia, szczególnie w zakresie organizacji i prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz sposobów weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studentów. Ponadto Komisja opracowuje metody poprawy mobilności studentów oraz pracowników badawczo-dydaktycznych, wspierając tym samym uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych programach wymiany akademickiej. Do końca września każdego roku WKD przedstawia dziekanowi sprawozdanie z działalności komisji za mijający rok akademicki, podsumowując podjęte działania oraz ich efekty.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia (WKJK) pełni kluczową rolę w monitorowaniu, ocenie i doskonaleniu procesów dydaktycznych na wydziale. Jej zadania obejmują zarówno opiniowanie i inicjowanie zmian w programach kształcenia, jak i analizę jakości procesów dydaktycznych oraz infrastruktury wspierającej nauczanie. Do zakresu działalności WKJK należy współuczestniczenie w tworzeniu i doskonaleniu WSZJK, a także opiniowanie nowo projektowanych programów studiów pierwszego i drugiego stopnia, studiów podyplomowych oraz innych form kształcenia. Komisja inicjuje zmiany w obowiązujących programach studiów i opiniuje wnioski o ich likwidację, dbając o dostosowanie oferty dydaktycznej do aktualnych potrzeb akademickich i rynku pracy. WKJK przeprowadza zbiorcze oceny jakości kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w jednostce organizacyjnej. W tym zakresie analizuje opinie pracodawców dotyczące kompetencji absolwentów, oceny samych absolwentów na temat nabytych umiejętności oraz sprawozdania roczne z samooceny kierunków studiów. Ponadto Komisja dokonuje analizy wyników studenckiej oceny działalności dydaktycznej nauczycieli akademickich. Ważnym elementem działalności WKJK jest ocena programów studiów pod kątem całkowitego nakładu pracy studenta oraz osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Komisja przeprowadza również ocenę organizacji procesu dydaktycznego oraz infrastruktury wykorzystywanej w nauczaniu, weryfikując jej dostosowanie do wymogów dydaktycznych. WKJK monitoruje jakość systemu informacyjnego wydziału, oceniając kompletność i aktualność publikowanych informacji dotyczących procesu kształcenia. Jednym z jej kluczowych zadań jest wdrażanie decyzji podjętych przez UKJK oraz inicjowanie działań naprawczych związanych z podnoszeniem jakości kształcenia. Działalność WKJK ma na celu systematyczne doskonalenie oferty dydaktycznej, podnoszenie standardów nauczania oraz dostosowanie procesów kształcenia do zmieniających się wyzwań akademickich i zawodowych.

Projektowanie i zatwierdzanie programu studiów

Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów zostały dokładnie określone w uchwale Nr 88/2022 Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie ustalenia wytycznych dotyczących projektowania programów studiów, studiów podyplomowych i innych form kształcenia (<https://monitor.uksw.edu.pl/docs/6553>). W załączniku do tej uchwały znajduje się szczegółowo opisana procedura obiegu dokumentów w przypadku projektowania nowego kierunku studiów, wprowadzania zmian w programie studiów prowadzonych na kierunku oraz utworzenia studiów podyplomowych lub wprowadzenia zmian w programie na istniejących studiach podyplomowych. Program nowego kierunku studiów przygotowuje wyznaczony przez dziekana koordynator w ramach Wydziałowej Komisji Dydaktycznej konsultując go z Biurem Kształcenia, następnie jest on opiniowany w szczególności przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, Radę Wydziału, Wydziałową Radę Studentów oraz Senacką Komisję ds. Dydaktycznych, a następnie uchwałą Senat ustala program studiów. Zmiany w programie studiów są inicjowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia po dokonaniu analizy programu studiów i efektów uczenia się, a następnie jest zgłaszana potrzeba zmian w programach do dziekana. Następnie przygotowany jest projekt zmian w programie studiów i efektów uczenia się. W kolejnym kroku następuje opiniowanie przez Radę Wydziału i Wydziałową Radę Studentów projektu zmian programu studiów. Następnie Dziekan składa wniosek wraz z zebraną dokumentacją do Rektora o utworzenie kierunku studiów/dokonanie zmian w programie studiów i przyjęcie programu studiów wraz z efektami uczenia się. Rektor przekazuje do Senackiej Komisji ds. Dydaktycznych program studiów i efekty uczenia się wraz ze stosowną

dokumentacją, po pozytywnej ocenie formalnej Biura Kształcenia. Senat uchwałą ustala zmiany w programie studiów wraz z efektami uczenia się.

Dodatkowe informacje oraz regulacje dotyczące programu studiów oraz toku studiów udostępnia Biuro Kształcenia na stronie ksztalcenie.uksw.edu.pl (zakładka: organizacja studiów).

Przegląd i doskonalenie programu studiów

Prodziekan ds. studenckich i jakości kształcenia (wcześniej także kierownik studiów) na bieżąco monitoruje oraz dokonuje okresowego przeglądu programu studiów. Służą temu rozmowy z różnymi podmiotami procesu kształcenia. Do poznania opinii studentów na temat realizowanej dydaktyki służą spotkania prodziekana ds. studenckich i jakości kształcenia (wcześniej także kierownika kierunku) ze starostami poszczególnych roczników studiów. Ponadto źródłem informacji w tym zakresie są również wyniki ankiet oceniających prowadzone zajęcia. Wyniki ankiet studenckich są dostępne indywidualnie dla pracowników oraz zbiorczo dla dziekana i prodziekana ds. studenckich i jakości kształcenia. W zakresie oceny procesu kształcenia na UKSW pomocne jest także badanie „Oceń Uczelnię”. Podczas posiedzeń Rady WFCh również podejmowana jest tematyka programów studiów oraz jego doskonalenia.

Monitorowanie jakości kształcenia obejmuje ocenę programu studiów pod względem realizacji zakładanych efektów uczenia się, przydziału punktów ECTS, treści programowych, metod kształcenia (w tym również metod z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość), praktyk zawodowych, wyników nauczania i oceny stopnia osiągnięcia przez studentów efektów. Ocena stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów odbywa się także z uwzględnieniem analizy wyników zaliczeń i egzaminów przedmiotowych oraz dyplomowych. Proces monitorowania obejmuje także monitorowanie przez Biuro Karier losów zawodowych absolwentów oraz analizowanie rekomendacji i wniosków z badania karier zawodowych absolwentów.

Opracowywanie projektów programów kształcenia, programów studiów i planów studiów, a także identyfikowanie metod doskonalenia procesu kształcenia, a w szczególności metod dotyczących organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz sposobów weryfikacji efektów kształcenia osiąganym przez studentów, należy do zadań Wydziałowej Komisji Dydaktycznej - Podkomisji Dydaktycznej Centrum Ekologii i Ekofilozofii (PD CEiE) w skład której wchodzi wykładowcy i studenci na kierunku ochrona środowiska. W doskonaleniu oferty dydaktycznej poprzez proponowanie zmian w programach studiów mają także udział wszyscy nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku, przedstawiciele Wydziałowej Rady Studentów, członkowie Wydziałowej Rady Biznesu oraz interesariusze zewnętrzeni (pracodawcy) współpracujący z WFCh i CEiE, którzy mogą zgłaszać do Podkomisji Dydaktycznej CEiE swoje uwagi i postulaty.

Posiedzenia PD CEiE oraz WKJK odbywają się zwykle dwa razy w roku akademickim i są protokołowane. Ewentualne propozycje zmian w programie kształcenia są omawiane na posiedzeniu PD CEiE i kierowane do zaopiniowania na posiedzeniu Rady CEiE, a następnie do opiniowania przez kolejne organy, zgodnie z procedurą.

Jedną z procedur monitorowania jakości procesu kształcenia są także hospitacje zajęć, których ogólnym celem jest dokonanie pełnej i obiektywnej oceny jakości pracy wydziału we wszystkich obszarach działania, z uwzględnieniem jego specyfiki. Hospitacje odbywają się zgodnie z

procedurą opisaną w zarządzeniu Nr 6/2022 Rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 3 lutego 2022 r. w sprawie procedury hospitacji zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (<https://monitor.uksw.edu.pl/docs/6335>). Hospitacji podlegają wszyscy prowadzący zajęcia oraz inne osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne i wszystkie rodzaje zajęć. Zajęcia prowadzone przez nauczyciela akademickiego powinny być hospitowane co najmniej raz w okresie pomiędzy ocenami okresowymi nauczyciela akademickiego. Zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich w pierwszym roku ich zatrudnienia w UKSW oraz przez inne osoby, powinny być hospitowane pierwszy raz nie później niż w pierwszym semestrze przeprowadzania tych zajęć. Hospitacje przeprowadza dziekan lub kierownik jednostki, bądź osoby wyznaczone przez dziekana lub kierownika jednostki. Hospitujący dokumentuje przebieg i wynik hospitacji, wypełniając protokół hospitacji zajęć dydaktycznych w formie papierowej i elektronicznej, którego wzór określa załącznik Nr 2 do w/w zarządzenia. Hospitacje realizowane są zgodnie z zatwierdzonym przez dziekana na każdy rok akademicki harmonogramem hospitacji. Wyniki hospitacji są opracowane w formie zbiorczego protokołu i wykorzystywane podczas okresowej oceny nauczycieli akademickich, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Ponadto każdy z pracowników jest zobowiązany do przygotowania karty przedmiotu według wzoru, w którym określono efekty uczenia się dla poszczególnych przedmiotów oraz sposoby weryfikacji ich osiągnięcia, jak też liczbę punktów ECTS przyznawanych za zaliczenie przedmiotu. Procedura oceny kart przedmiotowych obejmuje: analizę kart przedmiotowych – głównie pod względem formy, poprawności sformułowania celów i efektów kształcenia, korelacji celów i założonych efektów z zaplanowanymi treściami oraz analizę karty przedmiotu - poprawność konstrukcji, sformułowań, zgodności z efektami uczenia się ujętymi w sylwetce absolwenta.

Realizację programu studiów na kierunku ochrona środowiska zapewnia kompetentna kadra WFCh, kadra badawczo-dydaktyczna, ale także mająca doświadczenie praktyczne. By jednak wykorzystywać ten potencjał badawczo-dydaktyczny wykładowców oraz odpowiadać na potrzeby rynku pracy nieustannie prowadzone jest monitorowanie programu studiów i podejmowane działania w zakresie jego doskonalenia, wprowadzania innowacji dydaktycznych i osiągnięć nowoczesnej dydaktyki z uwzględnieniem współczesnej technologii informacyjno-komunikacyjnej. Dzieje się to z bezpośrednim udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz interesariuszy zewnętrznych. Gremium bezpośrednio powołanym do poznawania opinii interesariuszy zewnętrznych jest Wydziałowa Rada Biznesu ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Jest to głos praktyków dotyczący programów studiów, ewentualnych zmian w zakresie przedmiotów czy też modułów kształcenia, efektów uczenia się oraz programu praktyk. Opinie wyrażane przez poszczególne podmioty i gremia są uwzględniane w projektowanych zmianach w programach kształcenia, traktowane jako bardzo ważny głos doradczy, by kształcić pedagogów wszechstronnie przygotowanych do pracy w różnych obszarach działalności pedagogicznej.

Podejmowane wyżej wymienione działania związane z przeglądem i monitorowaniem programu pozwalają na jego doskonalenie. Najważniejszymi efektami wyżej wymienionych działań w ostatnim okresie są:

1. modyfikacja programu studiów (wprowadzenie pracowni dyplomowych, nowych modułów zajęć i przedmiotów) oraz rezygnacja z zajęć nieodpowiadających w pełni prowadzonemu kierunkowi studiów (od roku 2023);

2. wprowadzenie profilu studiów w j. angielskim „Sustainability Studies” (od roku 2017/18 do 2021/22);
3. zaproponowanie studentom dodatkowych szkoleń z zakresu GIS;
4. modyfikacja zawartości programowej zajęć z informatyki i dostosowanie ich do potrzeb studentów kierunku;
5. rozszerzenie oferty zajęć w j. angielskim w ramach wykładów monograficznych;
6. wprowadzenie translatorów językowych;
7. zwiększenie w programie studiów zajęć z zakresu prawa ochrony środowiska;
8. zmiany kadrowe wśród pracowników i wykładowców ukierunkowane na skuteczniejsze osiągnięcie przez studentów założonych efektów kształcenia;
9. wprowadzenie oferty studiów podyplomowych.

Monitorowanie jakości kształcenia

Zapewnianie jakości kształcenia jest monitorowane przez szereg badań ankietowych, skierowanych do różnych grup społeczności akademickiej UKSW, mających na celu systematyczne monitorowanie poziomu satysfakcji, identyfikowanie potrzeb oraz doskonalenie procesów kształcenia. Ankietyzacja prowadzona jest przez Biuro Innowacji Dydaktycznych, Szkoleń i Jakości Kształcenia (BID). Do realizowanych badań należą:

1. Ankieta badająca poziom satysfakcji wśród nauczycieli akademickich – ocenia satysfakcję dydaktyków UKSW z warunków pracy, zasobów i wsparcia, jakie otrzymują, pozwalając lepiej dopasować strategię wsparcia dla kadry akademickiej.
2. Ankieta badająca satysfakcję wśród pracowników niebędących nauczycielami akademickimi – mierzy zadowolenie administracji i personelu pomocniczego, wskazując na możliwości poprawy warunków i środowiska pracy w tej grupie.
3. Ankieta dla kandydatów na studia na UKSW – przeznaczona dla przyszłych studentów, umożliwia zrozumienie motywacji, potrzeb i oczekiwań kandydatów, wspierając działania rekrutacyjne oraz kształtowanie oferty edukacyjnej.
4. Ankieta dot. losów absolwentów UKSW – śledzi losy zawodowe i dalszy rozwój absolwentów, dostarczając cennych informacji zwrotnych o efektywności programów nauczania oraz ich dopasowaniu do rynku pracy.
5. Ankieta oceny studiów podyplomowych – analizuje poziom zadowolenia uczestników studiów podyplomowych, aby dostosowywać ich programy do potrzeb edukacyjnych i zawodowych tej grupy.
6. Ankieta oceny zajęć dydaktycznych – pozwala studentom wyrazić opinię na temat jakości prowadzonych zajęć, pracy wykładowców oraz materiałów dydaktycznych, wpływając na doskonalenie procesu kształcenia.
7. Ankieta oceny jakości przeprowadzania zaliczeń i egzaminów – bada opinie studentów na temat warunków i organizacji zaliczeń oraz egzaminów, wspierając doskonalenie procedur oceny.
8. Ankieta „Oceń Uczelnię” – gromadzi ogólne opinie studentów na temat różnych aspektów funkcjonowania uczelni, w tym oceny jakości kształcenia, organizacji zajęć, obsługi i wsparcia studentów na wydziale i uczelni, infrastruktury uczelni oraz satysfakcji ze studiów, pomagając wyznaczać kierunki rozwoju UKSW.
9. Ankieta dotycząca zjawiska porzucania studiów tzw. drop out – bada przyczyny rezygnacji studentów z kontynuowania nauki, identyfikując zarówno czynniki wewnętrzne jak i

zewnątrzne, pozwalając na wdrażanie działań mających na celu ograniczenie tego zjawiska i poprawę wsparcia dla studentów.

10. Karta samooceny kierunku – służy do kompleksowej oceny jakości kształcenia na kierunku, obejmując weryfikację autorekomendacji z poprzedniego badania, analizę jakości kształcenia oraz wskazanie autorekomendacji na kolejny rok akademicki.
11. Karta samooceny wydziału – służy do kompleksowej oceny jakości kształcenia na wydziale, obejmując weryfikację autorekomendacji z poprzedniego badania oraz rekomendacji Senatu UKSW w sprawie poprawy jakości kształcenia, analizę procesu zapewniania jakości kształcenia oraz wskazanie autorekomendacji na kolejny rok akademicki.
12. Analiza SWOT w zakresie jakości kształcenia – służy określeniu mocnych i słabych stron procesu dydaktycznego oraz identyfikacji szans i zagrożeń związanych z jego funkcjonowaniem, co umożliwi podejmowanie działań doskonalących i strategiczne planowanie rozwoju jakości kształcenia na wydziale.

Dzięki regularnym badaniom ankietowym BID uzyskuje cenne dane, które wspierają zarządzanie jakością na UKSW. Wnioski płynące z ankiet są dokładnie analizowane, a następnie wprowadzane są działania naprawcze oraz usprawnienia, które mają na celu podniesienie jakości kształcenia i zaspokojenie potrzeb społeczności akademickiej.

Raporty z badań są dostępne dla członków społeczności akademickiej na stronie: <https://jakosc.uksw.edu.pl/badania-i-ankiety/>. Natomiast wyniki ankiet studenckich dostępne są indywidualnie dla pracowników oraz zbiorczo dla władz dziekańskich.

Działania projakościowe

Dobre praktyki związane z procesem zapewniania jakości kształcenia są upowszechniane poprzez działania prowadzone na Uczelni. Przykładem takiego działania jest organizacja Tygodnia Jakości Kształcenia (TJK). TJK to cykliczne wydarzenie organizowane przez BID, będące kluczową inicjatywą projakościową UKSW, mającą na celu promowanie oraz upowszechnianie inicjatyw związanych z jakością dydaktyki, a także aranżowanie przestrzeni dialogu, wymiany doświadczeń oraz inspiracji na progu każdego nowego roku akademickiego, sprzyjając rozwijaniu kultury jakości w uczelni. Obejmuje wydarzenia, takie jak: warsztaty, wykłady, panele dyskusyjne –stwarzające przestrzeń dialogu i wymiany doświadczeń. Wydarzenie ma charakter ogólnouczelniany i skupia się na wspieraniu całej wspólnoty akademickiej poprzez współdzielenie wiedzy, osiągnięć naukowych i dydaktycznych oraz wspólne poszukiwanie rozwiązań aktualnych wyzwań.

Do tej pory odbyło się pięć edycji Tygodnia Jakości Kształcenia. W wydarzeniu uczestniczą wszyscy zainteresowani – pracownicy naukowo-dydaktyczni, administracyjni, studenci oraz doktoranci. Podczas tegorocznej edycji TJK zorganizowano ponad 40 szkoleń, wykładów, seminariów i paneli dyskusyjnych, w których wzięło udział około 600 osób, w tym także studenci, doktoranci oraz pracownicy WFCh. Punktem kulminacyjnym wydarzenia było seminarium dotyczące procedur zapewniania jakości kształcenia w uczelni dla władz dziekańskich oraz członków Uczelnianej i Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia, w którym wzięła udział p. dr Klaudia Ponikiewska (WFCh).

Przykładowe szkolenia i warsztaty piątej edycji TJK obejmowały:

- 1) Tworzenie nowoczesnych programów studiów, czyli jak zapewnić jakość i efektywność kształcenia? – warsztaty na temat prawidłowej konstrukcji programu studiów.

- 2) Prosty język w komunikacji – warsztat o uproszczonym stylu języka urzędowego i naukowego.
- 3) Nauka w erze mediów społecznościowych – warsztat dotyczący świadomego wykorzystywania mediów społecznościowych w nauce.
- 4) Jak zaplanować karierę już na studiach? – spotkanie poświęcone budowaniu strategii kariery.
- 5) Międzynarodowe programy mobilności – prezentacja możliwości udziału w programach wymiany i stażach.
- 6) Efektywne strategie nauki języków obcych – warsztat rozwijający umiejętności językowe i techniki przełamywania barier komunikacyjnych.

Pełny program TJK dostępny jest na stronie: <https://jakosc.uksw.edu.pl/tydzien-jakosci-ksztalcenia-2024/>

Ponadto pracownicy wydziału mogą brać udział w ogólnouczelnianych szkoleniach organizowanych BID. W ofercie stałej znajdują się szkolenia z zakresu przygotowywania kart opisu przedmiotu (sylabusu), procedur indywidualnej organizacji studiów oraz tutoring. Wydział ma także możliwość zgłoszenia zapotrzebowania na konkretne szkolenia.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Interdyscyplinarność kształcenia ukierunkowana na uwzględnienie i łączenie przyrodniczych i humanistycznych aspektów ochrony środowiska. 2. Prowadzenie wykładów i ćwiczeń w języku angielskim, umożliwiające umiędzynarodowienie procesu kształcenia poprzez pozyskanie studentów z zagranicy oraz przygotowanie studentów z Polski do podejmowania dalszych studiów i pracy także w instytucjach zagranicznych i międzynarodowych. 3. Szeroka i intensywna współpraca z instytucjami zewnętrznymi, umożliwiającą odbywanie praktyk studenckich, podnoszenie atrakcyjności oferty edukacyjnej i pozwalającą na transfer wiedzy do społeczeństwa. 4. Nowoczesne i stale rozbudowywane zaplecze laboratoryjne, umożliwiające skuteczne osiągnięcie efektów kształcenia oraz łączenie prowadzonych badań naukowych z dydaktyką. 5. Oferta dydaktyczna ukierunkowana na możliwość praktycznego wykorzystania zdobytej wiedzy oraz dostosowana 	<p>Słabe strony</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Międzydziedzinowy kierunek Ochrona środowiska oferuje przedmioty z obszarów nauk przyrodniczych i humanistycznych. Taka specyficzna konstrukcja kierunku sprawia, że jest on niewystarczająco rozpoznawalny w środowisku społecznym. To przekłada na zawężoną liczbę zainteresowanych osób takim kierunkiem studiów. 2. Ograniczone zrozumienie ze strony studentów mechanizmów procesu kształcenia (w tym nomenklatury związanej z procesem dydaktycznym) oraz celowości jego systematycznej ewaluacji. 3. Brak wystarczającej studenckiej bazy lokalowej i środków finansowych na zapewnienie studentom z zagranicy odpowiedniego stopnia finansowania pobytu w trakcie odbywania studiów.
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrastające zapotrzebowanie ze strony instytucji i przedsiębiorstw na specjalistów z zakresu ochrony środowiska. 2. Otwartość interesariuszy zewnętrznych (instytucje społeczne, organy administracji państwowej i samorządowej, przedsiębiorstwa, instytucje edukacyjne) na współpracę w zakresie kształcenia i promocji ochrony środowiska. 3. Przyjęta przez Państwo Polskie strategia rozwoju, w której akcentowany jest tzw. rozwój zrównoważony i dążenie do wzrostu wykorzystywania alternatywnych źródeł energii. 	<p>Zagrożenia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nadal zbyt jednostronne postrzeganie ochrony środowiska przez instytucje decyzyjne jako zbioru działań ukierunkowanych głównie na ochronę zasobów naturalnych przy jednoczesnym pomijaniu humanistycznych aspektów działań ochronnych. 2. System ewaluacji kierunków wciąż polega na „monodyscyplinarnym” schemacie. W efekcie przekłada to się na ograniczone zainteresowanie ofertą dydaktyczną wśród kandydatów na studia oraz stosunkowo niską pozycją w różnych rankingach. 3. Stosunkowo niski poziom dojrzałości kandydatów na studia spowodowany słabym przygotowaniem merytorycznym i wychowawczym w czasie edukacji szkolnej. 4. Nadmierne zbiurokratyzowanie i sparametryzowanie procesu kształcenia ograniczające możliwość pogłębionego kształtowania odpowiednich postaw społecznych i relacji „uczeń – mistrz” w trakcie procesu edukacji akademickiej. 5. Pogłębiający się niż demograficzny oraz społeczno-polityczne uwarunkowania demotywujące do kontynuowania studiów zwłaszcza na drugim stopniu.

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
(podpis Rektora)

....., dnia
(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	41	45		
	II	21	17		
	III	13	15		
	IV				
II stopnia	I	26	32		
	II	14	29		
jednolite studia magisterskie	I				
	II				
	III				
	IV				
	V				
	VI				
Razem:		115	138		

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

I stopnia	2022	75	13		
	2023	85	19		
	2024	89	15		
II stopnia	2022	40	14		
	2023	31	18		
	2024	65	10		
jednolite studia magisterskie	...				
	...				
	...				
Razem:		385	89		

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁴

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6/180
Łączna liczba godzin zajęć	2155
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	94
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	130
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	12
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	56
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	4
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych	160

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

studiach przewiduje praktyki)	
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./ 2155/255
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./ nie dotyczy

Studia II stopnia	
Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4/98
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁵	1010
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	66
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	97
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	55
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	4
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁶	120
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych	-

⁵ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁶ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.		
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:		
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.		1./ 1110/1170
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.		2./ nie dotyczy

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów⁷

Studia I stopnia				
Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba ECTS	punktów
Biologiczne podstawy ochrony środowiska	Wykład/ćwiczenia	405		39
Humanistyczne i społeczne podstawy ochrony środowiska	Wykład/ćwiczenia	150		12
Zarządzanie środowiskiem i edukacja środowiskowa	Wykład/ćwiczenia	720		70
Monitoring środowiskowy i technologie środowiskowe	Wykład/ćwiczenia	690		70
Konwersatoria monograficzne z nauk biologicznych		60		4
Konwersatoria monograficzne z filozofii		60		4
Seminarium licencjackie	seminarium	90		9
Pracownia dyplomowa		90		9

⁷Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Metodyka pisania pracy naukowej	ćwiczenia	30	2
Przygotowanie pracy dyplomowej i egzamin licencjacki	-	420	14
Razem:		2715	233
Studia II stopnia			
Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Humanistyczny kontekst ochrony środowiska	Wykład/ćwiczenia	90	6
Przyrodniczy kontekst ochrony środowiska	Wykład/ćwiczenia	180	18
Humanistyczne aspekty ochrony środowiska	Wykład/ćwiczenia	120	8
Przyrodnicze aspekty ochrony środowiska	Wykład/ćwiczenia	150	16
Wykłady monograficzne z nauk biologicznych	wykład	30	4
Wykłady monograficzne z nauk społecznych	wykład	60	5
Prawne aspekty ochrony środowiska	Wykład/ćwiczenia	60	6
Edukacja środowiskowa	Wykład/ćwiczenia	60	6
Zarządzanie środowiskiem	Wykład/ćwiczenia	60	6
Technologiczne aspekty ochrony środowiska	Wykład/ćwiczenia	150	12
Fizykochemiczne i biochemiczne aspekty ochrony środowiska	Wykład/ćwiczenia	150	12
Biomonitoring	Wykład/ćwiczenia	60	6
Seminarium naukowe	konwersatorium	30	2
Pracownia	Ćwiczenia/konsultacje	60	6

dyplomowa			
Wykłady monograficzne w języku obcym z nauk biologicznych na poziomie B2+	wykład	30	4
Wykłady monograficzne w języku obcym z filozofii na poziomie B2+	wykład	30	4
Razem:		1320	121
Studia II stopnia – profil: Sustainability Studies [do roku akad. 2021/22]			
Przyrodnicze aspekty zrównoważonego rozwoju (scientific aspects of sustainability)	wykład, ćwiczenia	270	42
Wykłady monograficzne (monographic lectures)	wykład	210	28
Seminarium magisterskie (MA seminar)	ćwiczenia	120	8
Przygotowanie pracy dyplomowej i egzamin magisterski (MA paper individual preparation and MA exam)	-	390	13
Razem:		990	91

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela⁸

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne (realizacja w Studium Pedagogizacji)	wykład / ćwiczenia	180	9
praktyki zawodowe: psychologiczno-pedagogiczne (koordynuje Wydział)	praktyka	30	1
podstawy dydaktyki i emisja głosu (realizacja w Studium Pedagogizacji)	wykład / ćwiczenia	60	3
przygotowanie dydaktyczne do nauczania pierwszego przedmiotu (realizacja na Wydziale)	wykład / ćwiczenia	90	5
praktyki zawodowe: dydaktyczne (koordynuje Wydział)	praktyka	60	2
Razem:		420	20

⁸ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁹

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Profil: Sustainability Studies (SuSt)	wykłady; ćwiczenia; seminarium mgr	1-2	stacjonarne	angielski	7
Animal behavior	wykład + ćwiczenia	1	stacjonarne	angielski	2
Environmental philosophy	wykład	2	stacjonarne	angielski	9
oferta Erasmus+ (12 przedmiotów)	wykłady; ćwiczenia	1-2	stacjonarne	angielski	11

⁹ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).
Patrz: załączniki **Program1Stopień.pdf** i **Program2Stopień.pdf**.
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena. Patrz: **Za2_2_ObsadaZajec.pdf**
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
Patrz: **Za2_3_PlanZajec.pdf**
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku lekarskiego także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia z zakresu nauk klinicznych, sporządzoną wg następującego wzoru: Patrz: **Za2_2_Pracownicy.pdf** oraz **MinimumKadrowe.pdf**
5. Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności wskazanych w zaleceniach o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę oraz przedstawienie i ocena skutków tych działań. Patrz: **ZaleceniaDoKryterium2.pdf**
6. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych. Patrz: **Za2_5_Laboratoria** oraz **BIBLIOTEKA.zip**
7. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru. Patrz: **Za2_6_Dyplomy22_24.xlsx**
8. Akceptowalnymi formatami są: .doc, .docx, .gif, .png, .jpg (jpeg), .odt, .ods, .pdf, .rtf, .ppt, .pptx, .odp, .txt, .xls, .xlsx, .xml.
9. Nazwy plików nie mogą być dłuższe niż 15 znaków i nie mogą zawierać następujących znaków: ~ "# % & * : < > ? / \ { | } & % # (spacje wiodące i końcowe w nazwach plików lub folderów również nie są dozwolone).
10. Pliki lub foldery nie mogą być skompresowane.

Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

1. Wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
2. Struktura ocen z egzaminów/zaliczeń ze wskazanych przez zespół oceniający zajęć i sesji egzaminacyjnych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
3. Dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania absolwentów wskazanych przez zespół oceniający.

4. Dokumenty dotyczące organizacji, przebiegu i zaliczania praktyk zawodowych, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku.
5. Charakterystyka profilu działalności instytucji, z którymi jednostka współpracuje w realizacji programu studiów, a w szczególności tych, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku (w formie elektronicznej).
6. Wykaz najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych (publikacji, patentów, praw ochronnych, realizowanych projektów badawczych), których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci ocenianego kierunku, a także zestawienie ich osiągnięć w krajowych i międzynarodowych programach stypendialnych, krajowych i międzynarodowych i konkursach/wystawach/festiwalach/zawodach sportowych z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, w którym prowadzona jest wizytacja (w formie elektronicznej).
7. Informacja o zasadach rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie i studentów oraz sposobach pomocy jej ofiarom.
8. Informacja o ocenach/akredytacjach kierunku dokonanych przez instytucje zagraniczne lub inne instytucje krajowe oraz opis działań naprawczych i doskonalących podjętych w odpowiedzi na zalecenia tych instytucji (w formie elektronicznej).

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie